

برنج نامر

نشریه انجمن
واردکنندگان برنج ایران

تابستان ۱۴۰۴ شماره ۰۶

طلا سفید

التهاب بی سابقه قیمت‌ها
در بازار برنج ادامه دارد

● نامین کسر برنج

● کمک به امنیت غذایی

● تنظیم بازار برنج

انجمن واردکنندگان برنج ایران

برنج

زیر نظر شورای سردبیری

اعضای تحریریه: مرتضی پیچکا، وحید عظیم نیا، امین محمودی

ویرایش متن: فاطمه دولت آبادی

گرافیک و صفحه آرای: فاطمه قنائی

تلفکس:

۰۲۱-۲۶۴۱۲۱۷۳

شماره تماس:

۰۲۱-۲۶۴۱۲۱۴۰ ۰۲۱-۲۶۴۱۲۱۶۶

پست الکترونیک:

info@iria.org.ir

آدرس:

تهران - میرداماد - خیابان استاد عبدالله انوار (شنگرف سابق)

کوچه یکم شرقی - پلاک ۲۴ - واحد ۲

برنج
فد

نشریه انجمن

واردکنندگان برنج ایران

تابستان ۱۴۰۴ شماره ۰۶

ثبات بازار برنج و مسئولیت مشترک

مجید رضا خاکی

دبیر انجمن واردکنندگان برنج ایران

برنج تنها یک کالای مصرفی نیست؛ بلکه بخشی از امنیت غذایی و آرامش روانی جامعه محسوب می‌شود. هرگونه اختلال در تأمین این محصول اساسی، به سرعت به نگرانی عمومی و التهاب بازار منجر خواهد شد. تجربه نشان داده است که کوچک‌ترین وقفه در زنجیره تأمین، نه تنها بر معیشت خانوارها بلکه بر ثبات روانی جامعه نیز اثرگذار است.

در روزهای آغازین جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، با هماهنگی میان دستگاه‌های مسئول و پیگیری‌های مستمر، روند ترخیص محموله‌های برنج از گمرکات و بنادر سرعت گرفت. ترخیص محموله‌هایی که پیش‌تر به دلیل مشکلات ارزی و اداری امکان ورود به بازار نداشتند، شتاب گرفت و عرضه گسترده‌ای از برنج وارداتی در سراسر کشور محقق شد. این اتفاق روشن ساخت که هرگاه همدلی و همراهی واقعی میان دولت و بخش خصوصی شکل بگیرد، گره‌ها یکی پس از دیگری باز خواهد شد.

لغو ممنوعیت چهارماهه واردات برنج نیز نمونه‌ای از تصمیمات درست در زمان حساس بود. در آستانه ماه‌های محرم و صفر که تقاضای مصرف افزایش می‌یابد، چنین اقدامی مانع از کمبود و جهش قیمت شد. با توجه به نیاز سالانه کشور به حدود ۳.۲ میلیون تن برنج و میزان تولید داخلی در حدود ۱.۸ میلیون تن، واردات نزدیک به ۱.۴ میلیون تن برای پر کردن شکاف عرضه و تقاضا (بدون احتساب ذخایر راهبردی) اجتناب‌ناپذیر است. با این حال، نکته اساسی آن است که سیاست‌های حمایتی از تولید داخل و واردات هدفمند باید به‌طور هم‌زمان دنبال شوند. واردات رقیب تولید نیست، بلکه مکمل آن است. به شرطی که در چارچوب شفافیت ارزی و سیاست‌های هوشمندانه اجرا شود، می‌تواند هم به آرامش بازار کمک کند و هم فرصت رشد طبیعی را برای تولید ملی فراهم سازد.

اکنون که کشور در شرایطی شبیه به آتش‌بس اقتصادی قرار گرفته، بهترین زمان برای اصلاح رویه‌هاست. نباید اجازه داد سیستم فقط در مواقع بحرانی و شرایط فورس‌ماژور، مانند جنگ یا فشار تحریمی شدید، به‌طور موقت هماهنگ و کارآمد عمل کند. مهم آن است که همین سطح از تعامل، تسهیل و تسریع در امور به رویه‌ای پایدار در شرایط عادی نیز تبدیل شود. تنها در این صورت است که در صورت بروز بحران‌های احتمالی آینده، ساختار تأمین و توزیع بدون وابستگی به تصمیمات اضطراری قادر به مدیریت اوضاع خواهد بود.

واقعیت این است که امنیت غذایی حاصل یک حلقه به‌هم‌پیوسته است؛ از کشاورز داخلی تا واردکننده، از توزیع‌کننده تا نهادهای سیاست‌گذار. استمرار این همکاری و هماهنگی، ضامن ثبات بازار برنج و آرامش سفره ایرانیان خواهد بود.

فهرست

گفت‌وگو با رئیس انجمن واردکنندگان برنج در خصوص سال سخت بازار:	۶
انتظار خسته‌کننده برای ارز ترجیحی	۸
حضور پررنگ اعضای انجمن واردکنندگان برنج در آگروفود ۱۴۰۴	۱۰
حمیدرضا اسکندری مدیرعامل گروه توسعه آرشا:	۱۲
بخش خصوصی در جنگ ۱۲ روزه سربلند بود	۱۴
قنبر حسامی:	۱۶
هفت ماه در صف انتظار دریافت ارز هستیم	۱۸
لیه چی مدیرعامل برنج خبره:	۱۹
بازار برنج به ثبات و آرامش نیاز دارد	۲۰
رسول نجیبی:	۲۱
آزادی واردات، قیمت برنج را مهار می‌کند	۲۲
حسین پورقادری:	۲۳
سلامت بازار مانع از احتکار می‌شود	۲۴
برگزاری دوره آموزشی سامانه بازارگاه توسط انجمن واردکنندگان برنج:	۲۵
موازی کاری یا تجمیع سامانه‌های مشابه؟	۲۶
نامه رئیس مجلس به دولت:	۲۷
ممنوعیت واردات برنج، غیرقانونی است	۲۸
رایزن اقتصادی تایلند، میهمان انجمن واردکنندگان برنج:	۲۹
استقبال تایلند از همکاری با تاجران ایرانی	۳۰
اعلام سقف ارزی قیمت برنج به واردکنندگان	۳۱
الگوی شکست خورده اقتصاد دستوری	۳۲
الزام واردکنندگان به استفاده از بازارگاه از پانزده شهریور	۳۳
سامانه جامع کافی نبود؟	۳۴
التهاب بی سابقه قیمت‌ها در بازار برنج ادامه دارد	۳۵
طلای سفید	۳۶
تاثیر درگیری‌ها و جنگ هند و پاکستان در بازار جهانی	۳۷
نبرد در سرزمین برنج	۳۸
چگونه از برنج باقیمانده در هر وعده غذایی مراقبت کنیم؟	۳۹
نگهداری برنج پخته در دمای اتاق ممنوع	۴۰
گرانی برنج و جایگزینی نان یا ماکارونی	۴۱
سفره‌ها کوچک‌تر می‌شود؟	۴۲

گفت‌وگو با رئیس انجمن واردکنندگان برنج در خصوص سال سخت بازار:

انتظار خسته‌کننده برای ارز ترجیحی

قیمت برنج ایرانی به ۲۰۰ هزار تومان باز نمی‌گردد

سال ۱۴۰۴ از ابتدا تا کنون به یکی از سخت‌ترین سال‌های تاریخ کشور مبدل شده، چه از منظر کسبه و تجار و چه از زاویه دید مصرف‌کنندگان و عامه مردم که شرایط سخت و بحرانی را در بیشتر حوزه‌ها خصوصاً مواد غذایی و کالاهای اساسی سپری می‌کنند. بازار برنج دومین کالای اساسی کشور نیز بدون تردید یکی از سخت‌ترین سال‌های خودش را سپری می‌کند، از افزایش قیمت ماه‌های ابتدایی سال تا جنگ ۱۲ روزه و تامین نیاز کشور در سخت‌ترین شرایط ممکن و رشد دوباره قیمت در هفته‌های اخیر با وجود عرضه محصولات کشاورزان ایرانی. در خصوص آخرین وضعیت بازار برنج، ماموریت دشوار انجمن واردکنندگان به منظور کنترل بازار و اصلی‌ترین مشکلات بازار ملتهب برنج ایرانی و خارجی با کریم اخوان رئیس انجمن واردکنندگان برنج ایران گفت‌وگو کردیم.

آقای اخوان بدون شک یکی از سوالات اصلی دلیل شرایط بحرانی و التهاب بازار برنج است. به نظر شما دلیل این شرایط در ماه‌های گذشته چیست؟

آنچه مسلم است یکی از آسیب‌های اصلی و عوامل التهاب بازار برنج آمارهای نادرست در خصوص میزان تولید در بازار بود که در زمان معاونت سابق وزارت جهاد کشاورزی دولت قبل ارائه شد و یکی از عوامل آشفتگی و کمبود کالا در بازار همین پیش‌بینی غیر واقعی بود. زمانی که تحلیل و آمار درستی در خصوص وضعیت بازار موجود نباشد طبیعتاً نتیجه نیز مطلوب نخواهد بود. در سال جاری وزارت جهاد کشاورزی تلاش کرده برآوردی منطقی و نزدیک به واقعیت داشته باشد که این مسئله به کنترل فضای بازار کمک خواهد کرد. آنچه مسلم است کاهش کشت و کم‌آبی تاثیر قابل توجهی در بازار داشته و بر همین اساس دولت و وزارت جهاد در این دوره نگاه واقع‌بینانه‌ای به شرایط بازار داشتند. البته جو روانی حاکم بر کشور این بود که در بازار برنج انتظار تورمی وجود داشت. سال گذشته گوشت، روغن و خیلی کالاهای دیگر گران شد همچنین هزینه‌های کاشت، داشت و برداشت برنج بالا رفت اما از روند این افزایش قیمت جا

ارزی بی اثر است و اگر بانک مرکزی اقدامی در این خصوص نکند روند واردات دچار اختلال و مشکل جدی می‌شود.

آقای اخوان در ماه‌های ابتدایی سال بحث حذف ارز ترجیحی مجدداً مطرح شده و اعضای انجمن هم از این موضوع استقبال می‌کنند، شما چه دیدگاهی در این خصوص دارید.

ببینید ما سومین سال است که بیش از یک میلیون تن واردات نداریم و همچنان هم با مشکل ارز مواجه هستیم. اگر واقعاً بخواهیم بازار را تنظیم کنیم و کسری نیاز بازار از طریق واردات برنج خارجی تامین شود اولاً باید بپایند ارز را مبادله‌ای کنند ولی ثبت سفارش را آزاد کنند. با همین افزایش قیمت ارز باز هم قیمت برنج خارجی به حدود بین ۸۵ تا ۱۱۰ تومان می‌رسد و در بدترین حالت ممکن حدود ۱۰۰ هزار تومان برنج هندی و ۱۳۰ هزار تومان برنج پاکستانی است. الان هم در بازار تقریباً همین است و تفاوت قابل توجه با برنج ایرانی دارد. می‌بینیم که قیمت برنج ایرانی در حال حاضر بیش از دو برابر این اعداد است. اگر ارز مبادله‌ای و ثبت سفارش آزاد بشود رقابت شکل می‌گیرد و تا یک و نیم میلیون تن می‌توانند اجازه ثبت سفارش بدهند. درست است که قیمت ارز بالا می‌رود اما انتظار واردکننده طولانی مدت نمی‌شود و لازم نیست ماه‌ها در انتظار تخصیص ارز بمانند ضمن اینکه عرضه بیشتر می‌شود و امکان خرید مناسب‌تر در مبدأ نسبت به شرایط فعلی وجود خواهد داشت. در حال حاضر خرید واردکننده قسطی است و قطعاً با قیمت بالاتری خرید می‌کنیم، چون ماه‌ها باید منتظر بمانیم تا ارز مورد نیاز تامین شود. آنچه مسلم است اعتبار تجاری واردکنندگان آسیب دیده و وضعیت بازار هم مناسب و قابل قبول نیست. باید در این خصوص یک فکر اساسی شود. اکثر اعضای انجمن هم راضی هستند، در واقع انقدر اذیت شده‌اند در این مسیر دریافت ارز که همه رضایت داده‌اند به این موضوع و ما هم رسماً اعلام کردیم. طی هفت ماه گذشته عملاً هیچ تامین ارزی انجام نشده و بازار برنج خارجی صرفاً با اعتبار بخش خصوصی سرپا مانده است. خوب این وضعیت که برای تجار قابل تحمل نیست. جوری شده انگار واردات برنج را مثل جرم می‌بینند و واردکنندگان متخلف هستند. ممکن است در زنجیره توزیع هر کالایی تخلفاتی هم باشد اما مشکل اصلی برنج وارداتی در حال حاضر این مسائل نیست. تاجر ثبت سفارش می‌کند، بدهکار می‌شود، برنج مورد نیاز بازار را تامین می‌کند، اعتبار خودش را مقابل فروشنده خارجی از دست می‌دهد و بعد از هفت ماه ارز دریافت نمی‌کند بعد هم می‌گویند گران فروشی شده در حالی که واردکننده برنج خارجی با این وضعیت تخصیص ارز سرمایه خودش را از دست داده است.

و آخرین سوال در خصوص نمایشگاه آگروفود، این دوره از نمایشگاه را چگونه دیدید؟

به هر صورت برخی از شرکت‌ها و اعضای انجمن در نمایشگاه هر ساله حضور پیدا می‌کنند. طبیعتاً مشکلات و نواقصی در روند برگزاری نمایشگاه وجود دارد که باید رفع شود اما در نهایت نمی‌توان به نمایشگاه نگاه کوتاه مدت داشت. هدف نهایی باید برندسازی و گسترش تعاملات و ارتباطات تجاری باشد که فکر می‌کنم در طولانی مدت نتیجه بخش خواهد بود.

مانده بود که این اتفاق و این التهاب بازار برنج نتیجه همین انتظار است. بدون شک کشاورز در موضوع برنج داخلی عامل اصلی نیست و خیلی از کشاورزان قبل از گرانی بار و محصول خودشان را فروختند و بدون شک واسطه‌ها هم در این مسئله تاثیر زیادی دارند.

نسبت به آمار تولید سال گذشته می‌بینیم امسال آمار منطقی تری گفته شده و اگر در آن زمان گفته می‌شد ۲٫۸ میلیون تن امسال اعداد منطقی در حد ۱٫۸ میلیون تن تولید داخلی مطرح می‌شود که این فاصله یک میلیون تن واقعاً خیلی زیاد است. بدون شک آمار قبلی مربوط به دولت قبل نادرست بوده و البته تولید هم به دلیل شرایط کمبود آب و ممنوعیت در بسیاری از استان‌ها کاهش چشمگیری داشته است. ما شرایط جنگ و تغییر دولت را در ماه‌های گذشته داشته ایم و همه این دلایل تاثیر قابل توجهی در وضعیت بازار برنج داشته است. پیش‌بینی‌ها از ابتدا همین بود که برنج ایرانی در بهترین شرایط به محدوده ۲۰۰ هزار تومان باز نمی‌گردد و می‌بینیم که در حال حاضر هم خیلی بیشتر از این است.

به نظر شما جامعه تحمل این قیمت‌ها و شرایط فعلی را دارد؟

بدون شک قیمت‌ها باید تعدیل بشود. انتظار این بود با رسیدن بار و محصول جدید شاهد کاهش قیمت باشیم که همین اتفاق هم افتاد و برنج ایرانی تا محدود کیلویی ۲۳۰ هزار تومان هم رسید اما این افزایش دوباره قیمت موجب التهاب بازار شد و دلیل آن هم این است که میزان برنج مورد نیاز در بازار موجود نیست. به هر حال باید قبول کرد قیمت برنج ۳۵۰ هزار تومانی برای جامعه قابل پذیرش نیست. باید ببینیم چند درصد از مردم توان دارند برنج را با این قیمت تهیه کنند؟ تردیدی وجود ندارد که این قیمت‌ها باید تعدیل پیدا کند. در حوزه برنج خارجی نشست‌های خوبی در خصوص سامان‌دهی بازار برگزار شد و با همکاری نهادهای مرتبط بخشی از کالای موجود ترخیص و در کشور توزیع شد اما مشکل تخصیص ارز در این بخش همچنان وجود دارد.

در حوزه برنج خارجی واردکنندگان هم روزهای سختی را سپری کردند.

لازم است به نوبه خود از همه واردکنندگان برنج و خصوصاً اعضای انجمن قدردانی کنم که با وجود تاخیر ۸ تا ۹ ماهه در دریافت ارز واردات همچنان با سرمایه خودشان کار را پیش بردند و تلاش می‌کنند که کمبود یا کسری در بازار برنج ایجاد نشود. با توجه به افزایش چشمگیر قیمت برنج داخلی، تامین برنج وارداتی مورد نیاز با قیمت به مراتب کمتر قطعاً موجب آرامش دهک‌های کم‌برخوردار جامعه می‌شود. از مسئولین محترم وزارت جهاد کشاورزی و بانک مرکزی هم درخواست می‌کنیم با رفع موانع و پیگیری موضوع تخصیص ارز، دغدغه واردکنندگان دومین کالای اساسی کشور را مرتفع سازند تا در روند تنظیم بازار و تامین نیاز کشور دچار چالش نشویم. واقعاً اعضا و واردکنندگان در این مدت کار بزرگی کردند و ما در ایام جنگ ۱۲ روزه هم دیدیم همه تلاش این بود که کالای مورد نیاز در کوتاه‌ترین زمان به بازار برسد و دچار مشکل نشویم اما وضعیت فعلی قابل قبول نیست و واردکننده دیگر تحمل این فشار را ندارد. ثبت سفارش بدون پشتوانه

حضور پررنگ اعضای انجمن واردکنندگان برنج در آگرو فود ۱۴۰۴

بازرگانان و فعالان حوزه مواد غذایی و نشست‌های متعدد تجاری در نمایشگاه آگرو فود میزبانی کردند. گستردگی و تنوع محصولات در غرفه‌های مرتبط با شرکت‌های واردکننده برنج و البته شرایط ویژه حاکم بر بازار برنج در سال ۱۴۰۴ نیز موجب رونق هرچه بیشتر نشست‌های تجاری در غرفه‌های اعضای انجمن واردکنندگان برنج در نمایشگاه این دوره شده بود. در آگرو فود ۱۴۰۴ که یکی از مهمترین رویدادهای تجاری در تقویم سالانه اقتصادی کشور خصوصا در حوزه صنعت کشاورزی و صنایع غذایی به شمار می‌رود بیش از ۸۸۰ شرکت داخلی و خارجی معتبر شرکت کردند. حضور نمایندگان و بازرگانان فعال حوزه مواد غذایی از کشورهای مختلف جهان خصوصا کشورهای مجاور از جمله عراق، جمهوری آذربایجان، ترکیه، افغانستان و پاکستان همچنین برخی کشورهای آفریقایی و برگزاری نشست‌های متعدد با تجار و بازرگانان ایرانی از جمله نکات

سی و دومین نمایشگاه بین‌المللی تخصصی صنایع کشاورزی، مواد غذایی، ماشین‌آلات و صنایع وابسته تهران در سال ۱۴۰۴ از ۲۹ اردیبهشت تا اول خرداد ماه طبق روال سال‌های گذشته در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران برگزار شد و برخی از اعضای انجمن واردکنندگان برنج ایران نیز همچون سایر اصناف فعال در حوزه بازرگانی مواد غذایی در این نمایشگاه شرکت کردند. اعضای انجمن واردکنندگان برنج ایران به منظور گسترش و تقویت همکاری‌های داخلی و برون‌مرزی در زمینه مبادلات مواد غذایی و خصوصا برنج در سی‌دومین نمایشگاه بین‌المللی صنایع کشاورزی، مواد غذایی، ماشین‌آلات و صنایع وابسته ۱۴۰۴ حضور فعالی داشتند. غرفه‌های شرکت‌های برنج عالی، آرشا، خبره، قلعه بی‌بی، سبز بهار فارس، متمایز، علاءالدین و جشنواره از جمله غرفه‌های فعال و پرتردد نمایشگاه امسال بودند که از

سال‌های آتی با چاره‌اندیشی مناسب، شرایط بهتری برای برگزاری آگروفود ۱۴۰۵ اندیشیده شود تا از نظر مراجعین و شرکت‌های معتبر حاضر در نمایشگاه، فضای ایده‌آل‌تری در این رویداد معتبر حاکم باشد.

با توجه به برگزاری نمایشگاه در شروع فصل گرما و افزایش هرساله مخاطبان و مراجعین به این نمایشگاه مسیرهای ورودی و خروجی نمایشگاه، پارکینگ‌ها و سرویس‌های حمل و نقل عمومی همچنین معابر اطراف نمایشگاه پاسخگوی میزان استقبال نبوده و موجب کاهش کیفیت سرویس دهی و خدمت‌رسانی می‌شود. با این وجود رشد کمی مراجعین و مشارکت چشمگیر شرکت‌های معتبر نشان‌دهنده پیشرفته قابل توجه آگروفود در سال‌های گذشته بوده که به نوعی بزرگ‌ترین گردهمایی فعالان حوزه‌های صنایع کشاورزی و مواد غذایی در ایران را رقم می‌زند.

قابل توجه در این نمایشگاه بود.

شرکت‌های ایرانی و خارجی در آگروفود ۱۴۰۴ جدیدترین دستاوردها، فناوری‌ها و محصولات خود را در معرض دید بازدیدکنندگان قرار دادند و نشست‌های تخصصی همچنین جلسات B2B و مذاکرات تجاری نیز فرصت مناسبی برای توسعه همکاری‌ها و گسترش ارتباطات میان فعالان این حوزه فراهم کرده و این نمایشگاه را به بستری مؤثر برای رشد و تعامل بیشتر در زنجیره ارزش کشاورزی و غذایی کشور تبدیل کرد. با این وجود نمایشگاه آگروفود علاوه بر نکات مثبت و فرصت‌های ارزشمند تجاری و اقتصادی همچنان با برخی نقاط ضعف در نحوه برگزاری مواجه است. تراکم جمعیت در فصل گرما و دشواری تردد در محدوده نمایشگاه از جمله اصلی‌ترین موضوعاتی است که پیش از این نیز مطرح شده و به نظر می‌رسد با توجه به حجم استقبال گسترده از این نمایشگاه در تهران می‌بایست در

اقتصاد غیرقابل پیش بینی موجب دلسردی تاجر می شود

اسکندری: بخش خصوصی در جنگ ۱۲ روزه سربلند بود

حمیدرضا اسکندری مدیرعامل گروه توسعه آرشا، امسال برای چهارمین بار در نمایشگاه ایران آگروفود، نمایشگاه صنایع و مواد غذایی سال ۱۴۰۴ حضور داشت که یکی از بزرگترین رویدادهای تخصصی در حوزه صنایع غذایی، کشاورزی و نهاده‌ها محسوب می‌شود. اسکندری از اعضای باسابقه هیات مدیره انجمن واردکنندگان برنج و فعالان باتجربه همچنین تاثیرگذار این حوزه به شمار می‌رود که وضعیت حاکم بر بازار مواد غذایی و خصوصا برنج را مناسب نمی‌بیند. با وی در خصوص آخرین وضعیت حاکم بر بازار برنج، نمایشگاه آگروفود ۱۴۰۴ و چشم‌انداز بازار بر اساس قوانین، دستورالعمل‌ها و مقررات حاکم در این حوزه گفت و گو کردیم.

چند تفاهم‌نامه همکاری اولیه امضا شد و در نهایت درخواست‌هایی برای صادرات دیگر کالاهای کشاورزی مجموعه مانند پسته و خشکبار به کشورهای منطقه داشتیم که در حال بررسی نهایی هستند.

نکته‌ای که امسال خیلی محسوس بود، تمرکز شرکت‌ها بر روی فناوری‌های نو، پایداری زنجیره تأمین و دیجیتال‌سازی فعالیت‌ها بود. این برای ما هم فرصت بود و هم یک هشدار که باید با سرعت بیشتری مسیر تحول دیجیتال را طی کنیم. در حال حاضر نیز تیم‌های فروش و بازرگانی ما در حال پیگیری مذاکرات و قراردادهای اولیه هستن. تمرکز ما این است که از فرصت‌های به‌وجود آمده به شکل عملیاتی بهره ببریم.

گذشته از موضوع نمایشگاه، یکی از مهمترین وقایع سال ۱۴۰۴ بدون تردید جنگ ۱۲ روزه بود که به نظر می‌رسد در حوزه کنترل بازار مواد غذایی با همکاری تجار و فعالان اقتصادی تجربه موفقی به شمار می‌رفت، چه نظری در این خصوص دارید؟

آقای اسکندری ابتدا از چهارمین تجربه حضور در نمایشگاه آگروفود و فضای حاکم بر نمایشگاه در این دوره بگویید.

فضای نمایشگاه که در این دوره بسیار پویا و حرفه‌ای بود. شرکت‌های داخلی و خارجی متعددی در این رویداد شرکت داشتند و شاهد تبادل اطلاعات و ارتباطات تجاری مؤثری بودیم. خوشبختانه امسال استقبال بسیار خوبی از غرفه ما شد و از این منظر می‌توانم بگویم حضور خوب و تجربه موفقی داشتیم.

چه اهدافی را در این نمایشگاه دنبال می‌کردید؟

هدف ما معرفی ظرفیت‌های بازرگانی، صادراتی و تولیدی هلدینگ آرشا، آشنایی با تأمین‌کنندگان جدید، و رایزنی با مشتریان بالقوه بود. همچنین تلاش کردیم برندهای زیرمجموعه خود را در حوزه‌های پخش و توزیع بیشتر معرفی کنیم.

فکر می‌کنید چه نتایج مثبتی در این بخش‌ها حاصل شد و چه دستاوردی از حضور در نمایشگاه داشتید؟

ما در طول نمایشگاه بیش از ۲۰۰ جلسه مفید و مؤثر برگزار کردیم،

قانون لغو شد ولی اثر زیان بار خودش را در بازار پاکستان به جا گذاشت.

فکر می‌کنید حذف فصل ممنوعیت واردات تا چه حد می‌تواند در تغییر شرایط بازار موثر باشد؟

با توجه به اعلام رسمی معاونت زراعت مبنی بر کاهش حدود ۴۰ درصدی تولید برنج داخلی به دلیل خشکسالی و شرایط اقلیمی، تصمیم وزارت جهاد کشاورزی برای لغو ممنوعیت فصلی واردات برنج، تصمیمی کاملاً منطقی و به‌موقع بود. در شرایطی که تولید داخلی به‌شدت تحت فشار قرار گرفته، تنها راه حفظ تعادل بازار، جلوگیری از شوک قیمتی و تأمین پایدار سبد مصرف خانوار، واردات هوشمند و مستمر است. ما معتقدیم اگر این روند ادامه پیدا کند و ممنوعیت‌های مقطعی و ناگهانی جای خودش رو به سیاست‌گذاری‌های اثبات بدهد، قطعاً شاهد تعدیل قیمت برنج ایرانی و حفظ آرامش بازار خواهیم بود. در این مسیر، بخش خصوصی همواره آماده همکاری با دولت برای تأمین به‌موقع، باکیفیت و منصفانه‌ی نیاز کشور بوده و هست.

و به عنوان آخرین سوال، برنج وارداتی با ارز ترجیحی یا بدون ارز ترجیحی؟

واقعیت این است که اختلاف زیاد بین نرخ ارز ترجیحی برنج وارداتی و قیمت تمام‌شده برنج ایرانی، یکی از عوامل اصلی برهم خوردن تعادل بازار بوده است. در حال حاضر اگر نرخ ارز واردات برنج به نرخ مرکز مبادله ارز و طلا تغییر پیدا کند، گرچه ممکن است قیمت برنج خارجی کمی افزایش پیدا کند، اما مزایای زیادی در پی خواهد داشت. اول اینکه این اقدام باعث می‌شود فاصله قیمتی بین برنج ایرانی و خارجی کمتر و قدرت رقابت برنج داخلی حفظ بشود؛ بدون اینکه به اقشار کم‌درآمد فشار وارد شود. دوم، تأمین‌کنندگان خارجی با اطمینان بیشتری حاضر به معامله خواهند بود، چون ریسک نوسانات غیرمنطقی یا عدم تحقق تعهدات کاهش پیدا می‌کند. این خودش به تأمین منظم و بدون ریسک کالا کمک می‌نماید. سوم، وقتی بازار از نظر تأمین ثبات پیدا کند، به‌صورت طبیعی قیمت برنج ایرانی هم تعدیل شده و التهابات ناشی از کمبود یا انتظار گرانی از بین می‌رود. بنابراین، این اصلاح ارزی اگر به‌درستی اجرا شود، هم به نفع واردکننده است، هم مصرف‌کننده و هم در نهایت به سود تولیدکننده داخلی خواهد بود.

به هر صورت در شرایط ۱۲ روزه جنگی که فضای منطقه و کشور را تحت تأثیر قرار داد، بازار دچار شوک روانی و التهاب موقت شد مخصوصاً در حوزه کالاهای اساسی. ولی واقعیت این است که برخلاف بسیاری از تصورات، بخش خصوصی و خصوصاً انجمن‌ها و تشکلات از جمله انجمن واردکنندگان برنج، سنگ‌تمام گذاشتند. ما در همین روزهای سخت، به‌صورت شبانه‌روزی با نهادهای دولتی در ارتباط بودیم، پشتیبانی و حمایت بازار را در دستور کار داشتیم و حتی در برخی موارد با ضرر و بدون نگاه به سود، صرفاً برای حفظ آرامش بازار، کالا توزیع کردیم. این همدلی و مسئولیت‌پذیری بخش خصوصی نشان داد که امنیت غذایی کشور فقط به دولت محدود نیست؛ بلکه یک زنجیره قوی از واردکنندگان، توزیع‌کنندگان و فعالان متعهد پشت آن هستند که در روز بحران، اصطلاحاً کار را روی زمین نمی‌گذارند. در واقع بخش خصوصی جایگاه و نقش خودش در حفظ آرامش اقتصادی کشور را به خوبی نشان داد و در این جنگ سربلند بود.

آقای اسکندری یکی از چالش‌های فعالان اقتصادی حوزه برنج تغییر مقررات و قوانین در هر فصل و هر ماه است، این اتفاق را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

یکی از چالش‌های جدی ما در سال‌های اخیر بی‌ثباتی مقررات و تصمیمات روزانه یا حتی ساعتی بوده است. وقتی شما در حال واردات یا تأمین یک کالای اساسی مثل برنج هستید باید از شش ماه قبل برنامه‌ریزی مالی، حمل‌ونقل، ثبت سفارش و تأمین ارز داشته باشید اما متأسفانه گاهی تصمیماتی گرفته می‌شود که نه‌تنها اطلاع‌رسانی مناسبی ندارد، بلکه زنجیره تأمین کشور را هم دچار اختلال می‌کند. ما انتظار نداریم همه‌چیز بدون تغییر بماند اما حداقل باید ثبات نسبی، شفافیت و ضمانت اجرایی برای تصمیمات اقتصادی وجود داشته باشد چراکه یک فعال اقتصادی نمی‌تواند بر اساس حدس و گمان حرکت کند. در عین حال تأکید می‌کنم که بخش خصوصی بارها نشان داده حتی در این شرایط هم ایستاده است و مسئولیت‌پذیر است ولی خواسته ما روشن است: پیش‌بینی‌پذیر بودن اقتصاد تا بتوانیم درست برنامه‌ریزی کنیم نه اینکه هر روز نگران یک دستورالعمل جدید باشیم. به عنوان مثال اعلام ممنوعیت برنج ۱۱۲۱ تنها دستاوردی که داشت این بود که برنج پاکستانی را ۲۰٪ در مبدأ گران کرد که بعد از دوهفته این

حسامی: هفت ماه در صف انتظار دریافت ارز هستیم

فصل ممنوعیت یکی از عوامل التهاب بازار بود

ابهامات و مشکلات گسترده در مدیریت بازار برنج موضوعی است که مورد اتفاق نظر همه واردکنندگان و اعضای انجمن قرار دارد با این وجود قنبر حسامی از تجار شناخته شده حوزه صنایع قضایی و از فعالان با سابقه در بخش برنج معتقد است وجود رانت و برخی تبعیض‌های یکی از عوامل اصلی شرایط موجود در بازار دومین کالای اساسی است و تنها با شفافیت و اجرای صحیح و دقیق قانون می‌توان مقابل اینگونه اقدامات ایستاد.

حسامی همچنین روند سهمیه بندی‌های صورت گرفته در خصوص واردات برخی شرکت‌های خاص را نادرست و غیراصولی می‌داند.

چه مشکلاتی از نظر شما در این دوره از نمایشگاه وجود داشت؟

از نظر هزینه‌های حضور، شرکت در نمایشگاه چالش بزرگی محسوب می‌شود و مطمئناً هر چقدر هزینه‌های جانبی کمتر باشد، تنوع شرکت کنندگان بیشتر می‌شود اما در کنار تمام ویژگی‌های مثبت، نمایشگاه در حال حاضر بیشتر جنبه شریفاتی دارد و رقابت در دکوراسیون داخلی است تاجایی که بیشتر شرکت کنندگان به دنبال ظاهر غرفه، دکوراسیون خاص، تاج گل آنچنانی و... هستند. این تشریفات باید برچیده شود. چرا که ما در نمایشگاه برای عرضه کالا و خدمات حضور می‌یابیم نه شوااف امکانات؛ چون با ادامه این روند اصل نمایشگاه به حاشیه می‌رود. در کنار این مسئله باید به مواردی از جمله برگزاری نمایشگاه در فصل نامناسب و البته عدم دسترسی به وسایل حمل و نقل عمومی نیز اشاره کرد که قابل اصلاح هستند.

ابتدا در خصوص نمایشگاه بین المللی مواد غذایی که امسال برگزار شد و حضور پررنگ واردکنندگان برنج و دستاوردهای آن بفرمایید.

به صورت کلی نمایشگاه رویداد پر بار و خوبی است که در آن علاوه بر معرفی محصولات می‌توانید با مشتریان جدید نیز آشنا شوید. هر چند متأسفانه تعداد بازدید کنندگان خارجی در نمایشگاه کم است و نمی‌توان از تمام پتانسیل‌های آن به خوبی بهره برد اما در کل نمایشگاه ارزشمندی برگزار شد. این امر برای مجموعه ما هم وجود داشت و توانستیم دیداری دوباره با شرکای تجاری خودمان داشته و علاوه بر نمایش توانمندی‌ها، اقدام به جذب مشتری جدید کنیم، البته که فلسفه برگزاری نمایشگاه نیز اساساً همین است. در نهایت همین امر نیز رقم خورد و فکر می‌کنم حضور خوبی در این دوره داشتیم.

باید شرایط به شکلی فراهم شود که رفاه و حداقل امکانات مورد نیاز بازدیدکنندگان فراهم شود.

آقای حسامی وضعیت بازار برنج را با توجه به سیاست گذاری ها و نوسان های اخیر چطور ارزیابی می کنید؟

عمده مشکل ما در حال حاضر بحث تخصیص سهمیه است که با ساز و کار فعلی در حق برخی از شرکتها اجحاف می شود. سهمیه اختصاص یافته به قدری ناچیز است که عملا امکان تجارت را از تاجر سلب می کند. در رویه فعلی ارز دولتی تاثیری بر قدرت خرید مصرف کننده ندارد و به جای آنکه شرایط به گونه ای باشد که واردکننده بتواند بدون دغدغه و محدودیت کالا وارد کند، باید حدود ۷ ماه در صف دریافت ارز باشد و در نهایت سهمیه ای ناچیز برای واردات نیز دریافت کند. همین سیاست های غلط باعث شده برنج ایرانی که از کشاورز کیلویی ۶۰ الی ۷۰ هزار تومان خریداری می شد در بازار تا کیلویی ۳۵۰ هزار تومان فروخته شود، در صورتی که بازار برنج خارجی در حال حاضر قیمت معقول تری دارد.

یعنی از نظر شما شیوه سهمیه بندی باعث به هم ریختگی بازار شده است؟

قطعا همینطور است. این روش سهمیه بندی در راستای منافع ۱۰ شرکت است که بیش از ۶۰ درصد سهمیه را به خود اختصاصی دادند و مابقی سهمیه ها در اختیار حدود ۱۵۰ شرکت باقی مانده است. اگر این روش ایجاد رانت نمی کند پس نامش چیست؟ بنده با بیش از ۳۰ سال سابقه در عرصه واردات مواد غذایی نمی توانم به اندازه برخی اشخاص و شرکتها با کمتر از ۵ سال سابقه فعالیت، سهمیه دریافت کنم. من با اعتبار خارجی و با وجود تمام مشکلات و موانع برنج وارد می کنم و با قیمت مصوب دولتی می فروشم اما با این رویه نمی توان انتظار واردات و کار روتین از تجار داشت. به جرات می توان گفت در حال حاضر کمبودی در بازار برنج وجود ندارد اما برخی شرکتها بیشتر به دنبال ایجاد اختلال در بازار هستند تا کمک به تنظیم آن. وارد کنندگان، سربازان اقتصاد کشور هستند و دولت باید به آنان به چشم همکار نگاه کند. رسالت ما تامین مواد غذایی کشور است و به کمک دولت در این راه نیاز داریم.

مشکلات سهمیه بندی و اختصاص ارز موجب شده بحث حذف ارز ترجیحی برنج مطرح شود، شما موفق

چنین تصمیمی هستید؟

قطعا تامین ارز نیامی برای دولت بسیار سخت است و همانطور که اشاره شد در نهایت نیز این ارز به دست مردم نمی رسد. خیلی از شرکت های حاضر در این عرصه به دلیل اختلاف قیمت ارز موجود و استفاده از رانت اقدام به واردات برنج نمودند و در صورت اصلاح این روند، فقط شرکت های واقعی در این عرصه باقی می ماندند. این یعنی یک معامله برد-برد، هم به نفع دولت و هم مصرف کننده و تاجر. آن فعال و تاجر واقعی حوزه بازار برنج در این شرایط به کار خودش ادامه می دهد و دیگر خبری از رانت نخواهد بود.

موضوع لغو فصل ممنوعیت واردات چه تاثیری در بازار خواهد داشت؟

بازارهای هدف برنج ایرانی و خارجی هیچ ارتباطی با یکدیگر ندارند اما متأسفانه دو سال قبل و در دولت گذشته اقدام به گره زدن سرنوشت این دو محصول به یکدیگر کردند که باعث شد وضعیت بازار برنج، خصوصا برنج ایرانی به هم بریزد. اگر این سیاست گذاری غلط ادامه پیدا می کرد ماجرای چای دیش در حوزه برنج هم تکرار می شد. در کل برداشتن فصل ممنوعیت، سیاست درستی است که باعث می شود در وهله اول قیمت برنج ثبات پیدا کند و از طرفی باعث عدم تشکیل بازار سیاه و کمبود برنج شده و در بلند مدت حتی کاهش قیمت برنج را سبب می شود. در واقع فصل ممنوعیت یکی از عوامل التهاب بازار برنج بود.

در پایان چه توصیه ای برای بهبود شرایط بازار دارید؟

در نهایت باید تشکری ویژه داشته باشیم از مدیران جهاد کشاورزی که شرایط ملتهب بازار را خوب مدیریت کردند و مانع از افزایش لگام گسیخته مواد غذایی در طول دوران جنگ ۱۲ روزه شدند. امیدوارم این رویه در ادامه تصمیمات مدیران هم وجود داشته باشد. ما باید به بخش خصوصی بها دهیم و شان وارد کنندگان را حفظ کنیم. از زحمات هیات مدیره مخصوصا آقای اخوان کمال تشکر را دارم و امیدوارم با تقویت انجمن بتوانیم در کنار هم وظایفمان را به درستی انجام بدهیم. به هر حال انجمن ما هم حالا یک رقیب خود خوانده دارد و تلاش هایی برای به حاشیه کشاندن فعالیت این مجموعه انجام می شود اما انسجام اتحاد و همدلی اعضای با سابقه ای که سالها کنار هم در این حوزه کار کرده اند قطعاً نتیجه بخش خواهد بود و در نهایت باید تلاش کنیم آرامش را در این بازار برای مصرف کننده و عموم مردم فراهم کنیم.

لیپه چی: بازار برنج به ثبات و آرامش نیاز دارد

کسری تولید باید با واردات جبران شود

بازار برنج با توجه به وضعیت فعلی، جزو رسته‌های پر چالش حوزه مواد غذایی محسوب می‌شود و از ابتدای سال ۱۴۰۴ التهاب این بازار نسبت به سال‌های گذشته عجیب و بی‌سابقه بوده است. واردکنندگان برنج بر همین اساس در سال جاری با توجه به شرایط ویژه کشور وظیفه سنگینی بر عهده دارند اما همچنان با استفاده از تجارب، سوابق و ارتباطات خودشان تلاش می‌کنند به آرامش بازار و تامین دومین کالای اساسی کشور کمک کنند. داوود لیپه‌چی به عنوان یکی از چهره‌های باسابقه این حوزه و از جمله واردکنندگان حاضر در نمایشگاه آگرو فود در گفت و گو با برنج نامه به تشریح شرایط حاکم بر بازار این کالای اساسی در سال ۱۴۰۴ پرداخت.

تجدید دیدار محسوب می‌شود. بنابراین به جز این موارد خروجی شاخصی از نمایشگاه نداشتیم اما به هر ترتیب مشارکت و حضور در نمایشگاه اثربخش و مفید است و تلاش می‌کنیم هر ساله از این فرصت استفاده کنیم.

از نظر شما چه مشکلات و نقاط ضعفی در این رویداد و به شکل خاص در ایران آگرو فود ۱۴۰۴ مشهود بود؟

بزرگترین مشکل نمایشگاه به نظر من بحث تهویه نامناسب مجموعه است که هر سال نیز گفته شده و متأسفانه گوش شنوایی وجود ندارد. در این فصل از سال نمی‌توان بدون تهویه مناسب نمایشگاه برگزار کرد و هم شرکت کنندگان و هم بازدید کنندگان دچار چالش می‌شوند. بارها گفتیم که باید تدبیر ویژه‌ای برای این مسئله داشته باشند که تا کنون توجهی نشده است.

آقای لیپه‌چی ابتدا در خصوص فضای نمایشگاه، مذاکرات و خروجی‌های این دوره صحبت کنید و اینکه شرکت در نمایشگاه چه دستاوردهایی برایتان داشته است؟

برگزاری نمایشگاه در کل فرصت مناسبی برای رونق کسب و کار محسوب می‌شود چرا که ما علاوه بر بازدید کنندگان و غرفه‌داران داخلی، از حضور شرکت کنندگان خارجی خصوصاً پاکستانی‌ها نیز بهره‌مند می‌شویم. البته که این امر با توجه به تحریم‌ها با محدودیت‌های زیادی مواجه است و کشور ما قطعاً پتانسیل بیشتری نسبت به شرایط موجود دارد. کشورهای هند، پاکستان و تایلند، تامین کنندگان اصلی برنج خارجی بازار ایران هستند و با توجه به مراودات و محدودیت‌هایی که وجود دارد خیلی نمی‌توان انتظار داشت مشتریان جدیدی از دل نمایشگاه بیرون بیاید و بیشتر

گذشته از موضوع برگزاری نمایشگاه وضعیت فعلی بازار برنج را چگونه می بینید؟

بازار برنج با توجه به سهمیه بندی و مسائل ارزی، امسال شرایط متفاوتی را تجربه می کند. این امر بسته به تصمیم مدیران می تواند یک سال خوب و یا یک سال دشوار را رقم بزند. تا اینجای کار باید گفت قطعا سال سخت و دشواری داشته ایم و وضعیت بازار به هیچ وجه مناسب و قابل قبول نیست. سال گذشته گفته می شد حدود ۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تن تولید برنج داشتیم که اگر صحت داشت در بازار دچار مشکل نمی شدیم اما می بینیم که این اعداد صحت نداشته و در بازار دچار کمبود برنج هستیم، در این شرایط طبیعی است که سهمیه واردات افزایش پیدا می کند، چون با توجه به کم آبی و کاهش میزان کشت بدیهی است که کسری تولید باید با واردات جبران شود. وضعیت قیمت های برنج داخلی هم که به یک بحران تازه مبدل شده و واقعا باید تدبیری برای سامان دهی وضعیت بازار وجود داشته باشد.

یکی از موضوعات مورد انتقاد فعالان حوزه بازار برنج قوانینی است که یک روزه وضع می شود و یک روزه هم آن را لغو می کنند. در واقع ثبات و آرامشی در بازار وجود ندارد. اینگونه قوانین و دستورالعمل ها را چگونه ارزیابی می کنید؟

متاسفانه بارها شاهد موضوعاتی از این دست بوده ایم. البته که خوشبختانه موضوع دستورالعمل ممنوعیت واردات برنج ۱۱۲۱ خیلی زود اصلاح شد و برداشتن ممنوعیت فصلی برنج نیز که از آن صحبت می شود کار خوب و درستی خواهد بود. هر سال ۴ ماه از سال واردات برنج ممنوع می شود تا اصطلاحا آسیبی به کشاورزان در فصل برداشت وارد نشود اما دولت با اصلاح این مصوبه ناکارآمد به رشد التهاب در بازار کمک می کند. مسلما یکی از نیازهای بازار برنج آرامش است و وجود قوانینی که یکباره تغییر نکند و فعالان بازار بتوانند یک برنامه ریزی درست و اصولی در خصوص وضعیت بازار داشته باشند.

آقای لپه چی مادر سال ۱۴۰۴ موقعیت متفاوت جنگی را هم تجربه کردیم و البته رفتار مسئولانه تجار و فعالان بازار همچنین واکنش خود مردم که انصافا به دور از هیجانات رایج و معمول مانع از التهاب بازار شدند، این موضوع را چگونه ارزیابی می کنید؟

به هر حال شاهد یک موقعیت متفاوت و دشوار بودیم که قطعا تنش هایی هم به وجود آورد و باعث شد واردکنندگان هم با چالش هایی مواجه شوند. به عنوان مثال در این ایام چند محموله خود بنده در بنادر کشورهای مبدا گیر کرد که شکر خدا ادامه دار نشد و واردکنندگان توانستند کار را در نهایت به نتیجه برسانند. البته در این ۱۲ روز تاجایی که به ما اطلاع داده شد، از لحاظ ترخیص نیز مشکل خاصی نداشتیم. ضمن اینکه

در بحث تامین مابقی کالاهای اساسی هم کمبودی وجود نداشت. هرچند وزارت جهاد کشاورزی برای ادامه این روند می بایست تعامل بیشتری با واردکنندگان داشته باشد اما در نهایت فکر می کنم این بحران به خوبی مدیریت شد و تجار و فعالان حوزه مواد غذایی و خصوصا برنج هم تلاش کردند وظیفه خودشان را به بهترین شکل انجام بدهند.

و سوال آخر در خصوص موضوع ارز ترجیحی، اینکه از نظر شما اختصاص ارز با قیمت پایین تر به سود بازار برنج است یا خیر؟

بینید این سیاست حذف ارز ترجیحی اگر اجرایی شود، کمک شایانی به حفظ تعادل در بازار می کند. سیاست های دولت عدم صدمه به دهک های پایین جامعه است اما این رویه خودش موجب ایجاد رانت و عدم ثبات در بازار شده است. مشکلات ارزی باعث شده تاجر پس از ۷ الی ۸ ماه از واردات خودش ارز تخصیص یافته را دریافت کند. هرچه نرخ ارز مبادلاتی به بازار آزاد نزدیک تر شود به نفع مصرف کننده خواهد بود. در واقع بزرگترین معضل واردکنندگان همان تخصیص ارز است. واردکننده به تامین کننده خارجی بدهکار است و هر چه زمان دریافت ارز افزایش یابد، اعتبار تاجر زیر سوال می رود. این روند هرچه طولانی شود تاجر کمتر می تواند اقدام به واردات کالا به کشور نماید که همین

امر موجب کمبود عرضه و در نتیجه متلاطم شدن بازار مواد غذایی می شود. نتیجه نهایی آن نیز تورم شدید در این حوزه خواهد بود. سیاست گذار تلاش کرده با این کار به کنترل قیمت کمک کند و مانع از تورم شود اما وقتی زمان تخصیص و تحویل ارز تا این حد طولانی می شود تاثیر آن هم معکوس است و می بینیم هیچ کمکی به بازار برنج نمی کند.

نجیبی: آزادی واردات، قیمت برنج را مهار می‌کند

دغدغه مردم تامین کالاهای اساسی است

رسول نجیبی از جمله واردکنندگان پرسابقه برنج خارجی و فعالان بازار برنج در کشور است که با برند سبز بهار فارس فعالیت می‌کند. با وی که از جمله افراد دغدغه مند در حوزه کالاهای اساسی به شمار می‌رود و یکی از واردکنندگان حاضر در نمایشگاه آگرو فود ۱۴۰۴ بود به گفت‌وگو نشستیم تا شرایط فعلی بازار برنج و راهکارهای حل مشکلات موجود در این بخش را بررسی کنیم.

هست. هر زمان که دولت تخصیص ارز انجام دهد واردات رونق می‌گیرد. گمرک در دستان دولت هست و ترخیص بار منوط به اجازه دولت. ضمن اینکه قیمت‌گذاری هم در نهایت توسط دولت صورت می‌پذیرد. پس نقش دولت در بازار انکارنشده است. اما متأسفانه در وضعیت فعلی بازار، به جز برنج و سایر کالاهای اساسی، وارد کنندگان و توزیع کنندگان می‌ترسند که اجناس خود را بفروشند و عمل فروش بسیاری از کالاها و مواد به شدت تقلیل یافته یا حتی در مواردی به صفر رسیده است؛ چرا که نرخ ارز در کالاهای دیگر شناور است و وارد کننده، نمی‌داند به چه نرخی از دولت ارز دریافت می‌کند.

به نظر شما چرا وضعیت بازار برنج دچار چالش شده است؟

در بحث برنج وارداتی باید بگویم که سهمیه بندی واردات مانع اصلی دیگری است که نه فقط در برنج بلکه کلیه کالاهای اساسی را در بر گرفته و عامل بحران است. به نظر من سهمیه بندی باید برداشته شود و اجازه دهند بار بیشتری به کشور وارد شود. اگر این کار را انجام دهند قیمت‌ها آن چنان تغییر نمی‌کند. در حال حاضر کالا وقتی به کشور وارد می‌شود چند دست می‌چرخد تا به مصرف‌کننده

ابتدا در مورد نمایشگاه امسال و دستاوردها و البته مشکلات آن بفرمایید.

نمایشگاه بیشتر محلی برای تبلیغات و اصطلاحاً شوآف است. البته که برگزاری آن هم بیشتر هم برای بازدیدکنندگان عادی و آشنایی با خریداران خرد مناسب بود تا جذب مشتریان کلان. چراکه مشتریان کلان بیشتر از روش‌های سنتی و قدیمی برای تعامل استفاده می‌کنند. هرچند بنده با صرف برگزاری چنین رویدادی مخالف نیستم و اتفاقاً به نظرم صرف حضور و دیدار با مشتریان و تعامل با آنان موجب پیشرفت در کار می‌شود اما داشتن این همه نمایشگاه‌های جانبی در زمان‌های دیگر چندان کارایی ندارد. همین یک نمایشگاه برای عرضه محصولات کفایت می‌کند و نیازی به برگزاری رویدادهای دیگر با عناوین مختلف و صرف هزینه‌های سنگین برای حضور نیست. هرچند نمایشگاه امسال هم خالی از اشکال نبود و با برگزاری در اوج گرما و عدم کارایی مناسب سیستم‌های تهویه؛ هم شرکت کنندگان و هم بازدید کنندگان دچار چالش‌های سختی شدند.

وضعیت فعلی بازار برنج را چطور ارزیابی می‌کنید؟
خیلی راحت بگویم که کنترل بازار در حال حاضر در دستان دولت

هایی کمبود در بازار وجود دارد. بارهایی که من در جنگ ۱۲ روزه در گمرک داشتیم را می‌توانستم با قیمتی گزاف‌تر بفروشم چراکه وضعیت عرضه با چالش جدی روبرو بود. با وجود اینکه شرایط بازار برنج مدیریت شد و کمبود شدیدی را تجربه نکردیم اما همین امر تلنگری بود مبنی بر اینکه ما در ذخایر مواد غذایی با مشکل مواجه هستیم و اگر خدای ناکرده این شرایط دوباره بر کشور حکمفرما شود چالش‌های بزرگی پیش رو خواهیم داشت. چنان که در حال حاضر هم که هرروز شایعه شروع جنگ شنیده می‌شود تامین کالاهای اساسی به یک دغدغه برای مردم تبدیل شده است.

راجع به ماجرای ممنوعیت‌ها و تغییر هر روزه قوانین از جمله ممنوعیت برنج ۱۱۳۱ که البته ملغی شد چه نظری دارید؟

بحث ممنوعیت‌ها و ایجاد موانع همیشه در بازار وجود داشته است. مثلاً مشکلات ترخیص گمرک و آزمایش انواع مختلف برنج‌ها که باعث بروز مشکلاتی برای دولت و واردکنندگان شده بود. اینکه دولت پس از انجام آزمایش‌هایی، نوع و برند هایی از برنج را ممنوع می‌کند که موجب ایجاد چالش برای واردکنندگان می‌شود. در این شرایط مدیران باید از تصمیمات شتابزده و غیرکارشناسی پرهیز کنند تا شرایط بازار دستخوش تغییر و التهاب نشود.

اگر صحبت خاصی هست با خوانندگان و مسئولان در میان بگذارید.

در آخر باز هم تاکید می‌کنم که وضعیت بازار بستگی به عملکرد دولت دارد. اگر شرایط به همین منوال پیش برود مشکلات حل نمی‌شود. در حال حاضر مهمترین مسئله و دغدغه دلسوزان این عرصه، بحث سهمیه بندی است؛ حتی مقدم بر تخصیص ارز. نباید به آمارهای غلطی که میزان تولید برنج داخلی را اعلام می‌کند توجهی کنیم.

ما نیاز به واردات داریم و دولت می‌تواند با برنامه‌ریزی مدون حتی در شرایط حساس تحریم و جنگ، بازار را مدیریت کند تا مردم دغدغه تامین کالاهای اساسی را نداشته باشند.

نهایی برسد و عملار از ترجیحی که دولت برای کنترل قیمت تدارک دیده سوخت می‌شود. اما اگر بازار آزاد شود آرامش بیشتری حکم فرما می‌شود و عرضه به تقاضا نزدیک می‌شود که قیمت برنج هم به همین صورت مهار خواهد شد. با تعادل در عرضه و تقاضا نه شاهد کمبود کالا خواهیم بود و نه افزایش ناگهانی و غیرمنطقی قیمت‌ها.

موضوع لغو ارز ۲۸۵۰۰ تومان و آزاد شدن ثبت سفارش هم مطرح شده و برخی از اعضای انجمن و واردکنندگان هم از این طرح استقبال می‌کنند. به نظر شما این درخواست به کنترل قیمت بازار کمک می‌کند؟

به نظر من این ایده، ایده‌ی بسیار خوبیست و قابلیت اجرایی شدن را دارد. در حال حاضر برنج پاکستانی حدود ۱۲۰,۰۰۰ تومن برای هر کیلو معامله می‌شود. اگر ما حتی دلار را حدود صد هزار تومن نیز در نظر بگیریم، نباید قیمت برنج پاکستانی به این رقم برسد. پس بنابراین سود اصلی و قیمت گذاری‌های فعلی در دست‌های دوم و سوم و دلالی بیشتر رواج دارد. در صورتی که وقتی بازار آزاد باشد و خبری از قیمت‌گذاری دستوری و محدودیت‌های واردات نباشد، دست واسطه‌ها کوتاه شده و با مرتفع شدن چالش‌های واردکنندگان، سود اصلی به نفع مردم خواهد بود.

در روند فعلی، سهمیه بندی منجر به کم شدن عرضه گردیده است. نوع و ساز و کار فعلی سهمیه بندی باعث شده هرکس که حتی تاجر هم نیست به این وادی ورود کند. در این شرایط داشتن روابط خاص و ثبت سفارش کافی است که افراد به سودهای آنچنانی و تضمین شده دست یابند. مفهوم تجارت با ریسک درآمیخته است و تاجر کسی است که در شرایط ریسکی موفق باشد اما در این بازار ریسکی وجود ندارد و صرف داشتن سهمیه برای واردات مساوی است با سودآوری. بنابراین باید گفت نفس‌های تجارت در ایران به شمارش افتاده است.

با توجه به شرایط جنگی اخیر، به نظر شما آینده بازار چگونه رقم خواهد خورد؟

بنده در شرایط جنگی بار داشتیم و از نزدیک شاهد بودم که در بخش

با وضعیت موجود پیش بینی برنج یک میلیون تومانی هم عجیب نیست پورقادی: سلامت بازار مانع از احتکار می شود

حسین پورقادی یکی از فعالان عرصه مواد غذایی است که در حوزه توزیع و واردات مواد غذایی از جمله برنج تجارب قابل توجهی داشته است. پس از نمایشگاه آگرو فود و همچنین وقایع پرحاشیه بازار برنج در ماه های گذشته پیرامون آخرین وضعیت حاکم بر بازار با وی گفت و گو کردیم. پورقادی بر این باور است که عدم اجرای صحیح قوانین و مقررات همچنین دستورالعمل های غیر منطقی مشکلات بزرگی را در بازار برنج ایجاد کرده و استمرار این روند در سال آینده می تواند بحران را شدیدتر کرده و قیمت ها را باز هم بالاتر ببرد.

فاصله ای حدود یک سال به محدوده ۴۰۰ هزار تومان می رسد؟

هر کالایی در بازار با کمبود مواجه شود افزایش قیمت را تجربه خواهد کرد. همانطور که نمی توان کشاورز را مجبور به فروش محصولش با یک قیمت خاص کرد، این امر برای تاجر هم صادق است. اما در بحث دستورالعمل ها و برخی مقررات تصمیمات غیر منطقی و نادرست بسیار زیاد است. مثلاً سهمیه را کم می کنند، ارز را در زمان مناسب تخصیص نمی دهند و در کل هیچ روند شفاف و وجود ندارد. از طرفی در حال حاضر بحث مالیات بر ارزش افزوده در حوزه برنج نیز مطرح شده و در حال حاضر بین دولت و مجلس برای اجرای این طرح کشمکش وجود دارد. بنابراین من وارد کننده نمی دانم آیا باید محموله خودم را با قیمت مالیات محاسبه کنم یا خیر که در این صورت یا باعث ضرر من خواهد شد یا اصطلاحاً دودش به چشم مصرف کننده خواهد رفت.

موضوع حذف ارز ترجیحی در واردات برنج هم مطرح شده که البته بحث تازه ای نیست و فعلاً تا پایان سال ارز ترجیحی برنج وارداتی برقرار است.

این ایده، ایده ای مناسبی است اما اگر بخواهیم این طرح به خوبی اجرا شود و نتایج آن در بازار نمود پیدا کند باید تصمیمات جانبی آن را هم در نظر بگیریم. اگر ثبت سفارش نباشد که کالا وارد نمی شود. در واقع صحبت سر این موضوع است که وقتی زیر ساخت مشکل داشته باشد تصمیمات این سبکی کاربرد چندانی ندارد، من سال گذشته حدس زدم قیمت برنج ایرانی تا کیلویی ۲۰۰ هزار تومان می رسد که حتی از این رقم هم فراتر رفت. حال نیز اعلام می کنم با ادامه این روند ممکن است سال آینده صحبت از برنج کیلویی یک میلیون تومان باشد و واقعا این پیش بینی هم عجیب نیست. من مخالف این تصمیم نیستم و اتفاقاً آن را کار خوبی می دانم اما به شرطی که زیر ساخت های اجرای آن مهیا باشد. اگر این پیشنهاد صرفاً به منظور رای جمع کردن نمایندگان مجلس باشد مشابه بسیاری از تصمیمات قبلی می شود که در تئوری و حرف بسیار کارآمد بودند اما در عمل اجرا نشدند.

ابتدا از تجربه حضور در نمایشگاه صنایع غذایی و کشاورزی بگویید.

طبیعتاً هدف هر فرد یا مجموعه ای از شرکت در نمایشگاه، تحقق چشم اندازهای ترسیمی است. بیشترین اثر مثبت از برگزاری چنین رویدادهایی دیدار با مشتریان قدیمی و جذب مشتریان جدید است. به شخصه نمایشگاه امسال را پربازده تر از سال های گذشته دیدم و فکر می کنم مجموعه ما دستاوردهای قابل قبولی از حضور در این دوره داشت.

چه مشکلات و انتقاداتی از روند برگزاری نمایشگاه در این دوره داشتید؟

یکی از موارد حاشیه ای و البته غیر قابل دفاعی که امسال به چشم آمد، بحث لابی گری برای خرید مایحتاج در نمایشگاه بود. مثلاً با تصمیم عجیب برگزار کنندگان، ورود تاج گل به نمایشگاه ممنوع شد و برای هدیه دادن گل، افراد می بایست از خود نمایشگاه اقدام به خرید می کردند. این امر درباره رستوران ها نیز صدق می کرد و سفارش غذا از خارج از نمایشگاه امکان پذیر نبود. چه دلیلی دارد که افراد ملزم باشند فقط از یک جا خرید کنند؟ این رقابت و تجارت آزاد نیست چرا که هیچ حق انتخابی وجود ندارد. حتی اعتراضات در این زمینه نیز مثمر ثمر واقع نشد که به نظرم جای گلایه داشت.

آقای پورقادی وضعیت فعلی بازار برنج را چگونه ارزیابی می کنید؟

با وضعیت فعلی تخصیص ارز توسط بانک مرکزی و تصمیمات دولت، اگر این روند ادامه دار باشد و همچنان پرداخت ارز تخصیصی چند ماه به طول بیانجامد وارد کنندگان دیگر تمایلی به واردات نخواهند داشت چرا که تامین کنندگان خارجی حاضر به تجارت با تاجر ایرانی نخواهند بود. در دنیای تجارت، عرضه و تقاضا قیمت کالا را مشخص می کند و هیچ کاری با فشار خروجی مناسبی ندارد اما متأسفانه دولت چنین نگاهی در بازار ندارد و به نظرم این شرایط آسیب زا است.

از نظر شما چگونه ممکن است که برنج ایرانی در

موازی کاری یا تجمیع سامانه‌های مشابه؟

مرغداران و دامداران راه اندازی شد و در این سامانه هر فرد می‌تواند نهاده خود را با قیمت مصوب خریداری کند. در واقع نظر به اهمیت مدیریت و برنامه‌ریزی فرایندهای تولید، تامین، حمل و نقل، ذخیره سازی و توزیع محصولات کشاورزی، سامانه بازارگاه نهاده‌های کشاورزی با همکاری و هماهنگی نمایندگان وزارت جهاد کشاورزی طراحی و پیاده سازی شد.

این سامانه برای جلوگیری از توزیع نامناسب نهاده‌های کشاورزی و تثبیت قیمت‌گذاری و همچنین جلوگیری از واسطه‌گری طراحی شد و حالا وزارت جهاد کشاورزی به دنبال ورود کلیه کالاهای حوزه صنایع مواد غذایی و کشاورزی به این سامانه است.

طبق تازه ترمیم تصمیم وزارت جهاد کشاورزی، عرضه برنج نیز با هدف افزایش شفافیت، به‌زودی به سامانه بازارگاه منتقل خواهد شد که البته این تصمیم با انتقاداتی همراه است. پیش از این واردکنندگان برنج مراحل ثبت سفارش را از طریق سامانه جامع تجارت دنبال می‌کردند و حالا ورود واردکنندگان به یک سامانه جدید نشان دهنده همان رویکرد همیشگی و موازی کاری در حوزه فعالیت‌های اقتصادی همچنین افزایش مراحل و تشریفات و بروکراسی خسته‌کننده واردات است.

با این وجود انجمن واردکنندگان در راستای تعامل با وزارت جهاد کشاورزی همانطور که پیش از این دوره آموزشی و پرسش و پاسخ سامانه جامع تجارت را برگزار کرده بود اینبار هم میزبان دوره سامانه آموزشی بازارگاه شد اما انتظار اعضای انجمن و واردکنندگان برنج تسهیل روند واردات، جلوگیری از تشریفات و مراحل اضافی و یکپارچه سازی سامانه‌ها در فرایند واردات است.

دوره آموزشی «آشنایی و نحوه استفاده از سامانه بازارگاه» روز دوشنبه ۲۰ مردادماه ۱۴۰۴ به همت انجمن واردکنندگان برنج ایران و با استقبال نمایندگان ۱۸۹ شرکت واردکننده برنج برگزار شد. در ابتدای این نشست، مجیدرضا خاکی، دبیر انجمن ضمن خوشامدگویی به حاضران، بر اهمیت شناخت دقیق فرآیندهای سامانه و همکاری فعال همه شرکت‌های واردکننده برای بهره‌برداری بهتر از آن تأکید کرد. سپس کریم اخوان، رییس هیات مدیره انجمن واردکنندگان برنج با قدرانی از همکاری وزارت جهاد کشاورزی و مساعدت اتاق بازرگانی، سامانه بازارگاه را ابزاری برای ایجاد شفافیت، تسهیل تخصیص ارز، رفع تعهدات ارزی و خروج واردکنندگان از مظان اتهام گران‌فروشی دانست و بر لزوم اجرای صحیح آن برای بهبود جریان عرضه تأکید کرد. وی در خاتمه ضمن انتقاد از تعدد سامانه‌های موازی، ابراز امیدواری کرد با همگرایی و یکپارچه‌سازی سیستم‌ها از اتلاف وقت و هزینه و همچنین سردرگمی فعالان اقتصادی جلوگیری شود.

در ادامه، مسئولان و مدرسان سامانه بازارگاه از وزارت جهاد کشاورزی در پنل آموزشی مستقر شدند و رحمان مسجدی، سرپرست مدیریت زنجیره تأمین این وزارتخانه، مقدمه‌ای از چرایی انتقال عرضه برنج وارداتی به سامانه بازارگاه بیان کرد و پس از آن سایر اعضای پنل به تشریح قابلیت‌ها و سازوکار استفاده از سامانه پرداختند. در بخش پرسش و پاسخ، ابهامات شرکت‌کنندگان در این دوره آموزشی نیز برطرف شد.

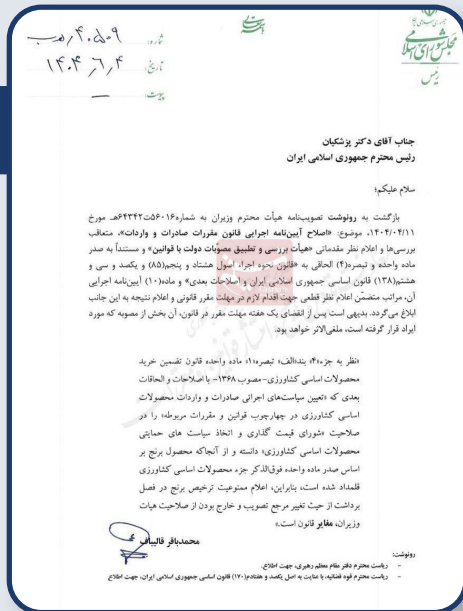
بازارگاه، از نهاده‌های دامی تا واردات برنج

سامانه بازارگاه در ابتدا به منظور توزیع عادلانه نهاده بین

نامه رئیس مجلس به دولت:

ممنوعیت واردات برنج، غیرقانونی است

بر اساس ابلاغیه رئیس مجلس شورای اسلامی به رئیس جمهور، در مورد یکی از مصوبات هیات دولت در خصوص قانون مقررات صادرات و واردات، ممنوعیت واردات برنج در فصل برداشت مغایر با قانون اعلام شد. نظر رئیس مجلس شورای اسلامی درخصوص تصویب نامه هیات وزیران موضوع لغو ممنوعیت ترخیص برنج در فصل برداشت (از اول مرداد هر سال لغایت پایان آبان همان سال) در سال ۱۴۰۴ به رئیس جمهور در تاریخ ۴ شهریور ماه ابلاغ شد. در این نامه تاکید شده است: نظر به جزء ۴۰ بند الف تبصره ۱ ماده واحده قانون تضمین خرید محصولات اساسی کشاورزی - مصوب ۱۳۶۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی که تعیین سیاستهای اجرایی صادرات و واردات محصولات اساسی کشاورزی در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه را در صلاحیت شورای قیمت گذاری و اتخاذ سیاست حمایتی محصولات اساسی کشاورزی دانسته و از آنجا که محصول برنج بر اساس صفر ماده واحده فوق الذکر جزء محصولات اساسی کشاورزی قلمداد شده است، بنابراین، اعلام ممنوعیت ترخیص برنج در فصل برداشت از حیث تغییر مرجع تصویب و خارج بودن از صلاحیت هیات وزیران مغایر قانون است.

جزء محصولات اساسی کشاورزی قلمداد شده است، بنابراین اعلام ممنوعیت ترخیص برنج در فصل برداشت از حیث تغییر مرجع تصویب و خارج بودن از صلاحیت هیات وزیران، مغایر قانون است. گفتنی است پیش از این واردکنندگان برنج بارها از تصویب و اجرای قانون ممنوعیت واردات در فصل برداشت انتقاد کرده و آن را مغایر با قانون و عامل التهاب بازار برنج دانسته بودند که انتظار می رفت با توجه به غیر قانونی بودن این قانون در این خصوص رویکرد متفاوتی در پیش گرفته شود.

رایزن اقتصادی تایلند، میهمان انجمن واردکنندگان برنج

استقبال تایلند از همکاری با تاجران ایرانی

رایزن اقتصادی تایلند با حضور در دفتر انجمن واردکنندگان برنج با رئیس و دبیر انجمن دیدار و گفت و گو کرد. در نشستی که در محل انجمن برگزار شد، کریم اخوان اکبری رئیس هیات مدیره و مجیدرضا خاکی دبیر انجمن، میزبان تیرانگ وان آری رایزن اقتصادی تایلند در ایران و معاونین ایشان، حیات واحدی زارج و ویریا کت سمبون بودند. این نشست به درخواست سفارت پادشاهی تایلند در ایران برگزار شد. در ابتدای جلسه، رئیس هیات مدیره انجمن ضمن خوشامدگویی به هیات تایلندی، توضیحاتی در خصوص تاریخچه تأسیس انجمن، تعداد اعضا و سهم قابل توجه آنان در بازار کشور ارائه داد. وی همچنین به روند واردات محصولات مختلف از کشورهای گوناگون به ایران اشاره کرد و ظرفیت های موجود در این بخش را تشریح نمود. سپس مجیدرضا خاکی، دبیر انجمن، به بیان الزامات ورود برنج تایلندی به بازار ایران پرداخت و تأکید کرد: پیش شرط اصلی حضور بازرگانان تایلندی در این بازار، پذیرش شرایط

خاص ایران به ویژه در حوزه نقل و انتقالات مالی است که به دلیل تحریم ها با محدودیت هایی مواجه شده است. در ادامه، وان آری با اشاره به ظرفیت بالای تولید برنج در کشورش گفت: «تایلند سالانه حدود ۲۰ میلیون تن برنج تولید می کند که نیمی از آن صادر می شود.» وی همچنین از اعضای انجمن برای حضور در نمایشگاه TIFEX دعوت رسمی به عمل آورد. در این نشست توافق شد که در آینده نزدیک، جلسه دوم به صورت آنلاین میان تجار ایرانی و تایلندی برگزار شود. کریم اخوان اکبری نیز در جمع بندی سخنان خود تأکید کرد که برنج تایلندی با توجه به کیفیت و توان رقابتی، پتانسیل توسعه مناسبی در بازار ایران دارد.

اعلام سقف ارزی قیمت برنج به واردکنندگان

الگوی شکست خورده اقتصاد دستوری

در چنین شرایطی یا قیمت خرید برنج افزایش پیدا می‌کند و یا کیفیت محصول مورد نظر کاهش پیدا می‌کند و یا در برخی موارد متناسفانه هم شاهد افزایش قیمت و هم افت کیفیت کالا هستیم. سوال این است که سقف قیمت خرید برنج با وجود چنین شرایطی بر اساس اطلاعاتی که به روز رسانی نشده چه نتایجی به همراه خواهد داشت؟

در صورتی که تاجر ایرانی نتواند کالای مورد نظر خودش را با شرایط بحرانی موجود در حوزه واردات برنج پایین‌تر از سقف تعیین شده خریداری کند چگونه می‌تواند نسبت به ثبت سفارش و وارد نمودن برنج از کشور مبدا اقدام کند؟

پاسخ کاملاً روشن است، در چنین شرایطی به منظور پایین آمدن قیمت خرید چاره‌ای به جز واردات برنج بدون کیفیت یا برنج با کیفیت ضعیف‌تر وجود نخواهد داشت و این مستقیماً نتیجه تعیین نادرست قیمت سقف خرید برنج وارداتی است.

سقف‌گذاری قیمت در صورتی قابل توجیه است که کارشناسان این حوزه به صورت مستمر قیمت‌های موجود در بازار کشورهای مبدا را رصد کرده و البته نسبت به شرایط ویژه تجار و واردکنندگان ایرانی و مشخصاً وضعیت پرداخت ارز و تسویه حساب با فروشنده هندی یا پاکستانی توجه جدی داشته باشند.

در اینصورت قیمت‌گذاری بر مبنای واقعیت‌های موجود در بازار صورت گرفته و با تغییر شاخص‌ها و متغیرها طبیعتاً در هر مقطع زمانی با افزایش و کاهش متناسب همراه خواهد بود.

ختم کلام اینکه اقتصاد دستوری مطابق روال همیشگی محکوم به شکست و ناکامی است. در اجرای دستورالعمل‌ها باید مطابق با واقعیت‌های موجود در بازار پیش رفت که در غیر اینصورت هرگز نتیجه مطلوبی حاصل نخواهد شد.

معاونت توسعه بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی سقف ارزی قیمت انواع مختلف برنج وارداتی را به انجمن واردکنندگان برنج ایران اعلام کرده و خواستار اجرای فرایند ثبت سفارش بر اساس قیمت اعلامی جدید برنج وارداتی شده است.

بر این اساس سقف ارزی قیمت انواع برنج وارداتی مشخص شده و واردکنندگان تنها مجاز به ثبت سفارش برنج مطابق سقف اعلامی و در همین محدوده قیمتی خواهند بود و هیچ گونه ثبت سفارشی بالاتر از مبالغ اعلام شده قابل پذیرش نیست.

آنچه در این فرایند قابل مشاهده است در دنیای اقتصاد با عنوان اقتصاد دستوری شناخته می‌شود، رویکردی در تضاد آشکار با اقتصاد آزاد که قاعده حاکم بر بازارهای جهانی است.

نمی‌توان فراموش کرد که کشور خصوصاً در سال‌ها و ماه‌های اخیر با مشکلات متعدد اقتصادی خصوصاً در حوزه درآمدهای ارزی و به تبع آن تامین کالای اساسی مواجه بوده و تعیین سقف ارزی قیمت برای کالاهای ویژه‌ای که با حمایت ویژه ارزی وارد می‌شود اجتناب ناپذیر است با این وجود در تعیین اینگونه قیمت‌ها باید به کلیه شاخص‌ها توجه شود!

تعیین قیمت انواع برنج اولاً نیازمند تحقیق و بررسی دقیق و مستقیم در کشورهای مبدا است با توجه به کیفیت، وضعیت بازار، افزایش و کاهش قیمت برنج در کشورهای تولیدکننده و از همه مهم‌تر وضعیت تعامل تجار ایرانی با بازرگانان خارجی خصوصاً در دو کشور اصلی فروشنده برنج: هند و پاکستان!

با توجه به وضعیت نامناسب تخصیص و پرداخت ارز در دو سال اخیر اعتبار تجار و واردکنندگان ایرانی در بازار جهانی برنج به شکل جدی خدشه دار شده و خرید برنج عملاً به صورت اقساطی مشروط به اعتماد فروشنده هندی یا پاکستانی امکان پذیر است.

سامانه جامع کافی نبود؟

دست مصرف‌کنندگان برسد.» این جمله، به معنای خداحافظی با دلال‌بازی‌ها و سودجویی‌های احتمالی در مسیر واردات تا مصرف است. بسیاری از شهروندان در سال‌های اخیر از نوسانات بی‌منطق قیمت برنج و عدم دسترسی به کالای باکیفیت و با قیمت مناسب گله‌مند بوده‌اند. حالا به نظر می‌رسد دولت قصد دارد با یک حرکت انضباطی، رشته‌های نامرئی سوداگری را در این بازار مهم پاره کند. این سامانه قرار است مانند یک صافی عمل کند، تا فقط برنج‌هایی که با قیمت‌های منطقی و تحت نظارت دولتی عرضه می‌شوند، به دست مردم برسند.

بر این اساس با اجباری شدن عرضه در «سامانه بازارگاه»، تمامی مراحل از واردات تا توزیع نهایی برنج، قابل رصد و پیگیری خواهد بود. این سامانه نه تنها به ردیابی مسیر کالا کمک می‌کند، بلکه اطلاعات مربوط به موجودی، قیمت و عرضه‌کنندگان را نیز در اختیار نهادهای نظارتی قرار می‌دهد تا هرگونه تخلف احتمالی، به سرعت شناسایی و با آن برخورد شود. مسجدي در بخش پایانی صحبت‌هایش، مهر تاییدی بر جدیت این تصمیم زد، او با لحنی قاطعانه هشدار داد: «از این تاریخ به بعد، هرگونه عرضه برنج وارداتی خارج از سامانه بازارگاه تخلف محسوب شده و به عنوان قاچاق با آن برخورد خواهد شد.»

پس سامانه جامع تجارت چه شد؟

اعلام موضوع ضرورت استفاده از بازارگاه و نظارت دقیق دولت بر روند توزیع برنج وارداتی البته سوالات متعدد و تازه‌ای برای شرکت‌های واردکننده ایجاد کرده است. بر هیچ کس پوشیده نیست که پیش از این هم روند واردات و توزیع

بازار برنج وارداتی با ورود شرکت‌های واردکننده به سامانه بازارگاه از پانزدهم شهریور زیر ذره‌بین دولت رفته و از این رویداد به عنوان تحولی در حوزه کنترل بازار برنج وارداتی صحبت می‌شود. رئیس کارگروه سامانه بازارگاه از اجباری شدن عرضه تمامی محموله‌های وارداتی برنج در سامانه بازارگاه خبر داد و هشدار داد هرگونه عرضه خارج از این سامانه، قاچاق محسوب می‌شود با این وجود همچنان ابهامات زیادی در خصوص روند قبلی واردات برنج و دستورالعمل جدید در خصوص ضرورت استفاده از بازارگاه وجود دارد. مسجدي، رئیس کارگروه سامانه بازارگاه، در گفت‌وگویی اختصاصی با صدا و سیما در این خصوص اعلام کرد بر اساس مصوبه‌ای که از سوی وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ شده، از پانزدهم شهریورماه سال جاری، عرضه و توزیع برنج وارداتی دیگر به شکل سابق نخواهد بود. آقای مسجدي قاطعانه اظهار داشت: «از پانزدهم شهریورماه، عرضه برنج وارداتی صرفاً در سامانه بازارگاه انجام می‌شود و تمامی واردکنندگان موظفند محموله‌های خود را در این سامانه بارگذاری کنند.» این بخشنامه جدید، با هدف ساماندهی، شفاف‌سازی و جلوگیری از هرج و مرج در بازار یکی از اصلی‌ترین اقلام سبد خانوار ایرانی، یعنی برنج، به مرحله اجرا درمی‌آید. این اقدام نه تنها برای مصرف‌کنندگان، بلکه برای فعالان اقتصادی و واردکنندگان نیز پیامدهای مهمی خواهد داشت.

هدف اصلی این حرکت، آن گونه که رئیس کارگروه سامانه بازارگاه توضیح داد، شفافیت حداکثری در فرآیند توزیع است. او افزود: «هدف از این اقدام، شفافیت در توزیع و اطمینان از آن است که برنج وارداتی دقیقاً با نرخ مصوب و بدون واسطه‌های غیررسمی به

واردات و توزیع برنج در بازار داخلی را کنترل کنند که بدون تردید اقدامی لازم و تاثیرگذار است اما آیا سامانه مشابهی می تواند بازار برنج داخلی را کنترل کند؟

حقیقت تلخ این است که بخش قابل توجهی از برنج ایرانی همچنان به صورت سنتی به فروش می رسد و بر خلاف برنج خارجی نه مسیر توزیع و قیمت گذاری آن مشخص است، نه از فیلترهایی مانند گمرک و مالیات عبور می کند و نه حتی مورد آزمایش های لازم برای کنترل سلامت و کیفیت قرار می گیرد. در واقع گستردگی بازار و فضای تولید برنج داخلی و روند سنتی حاکم بر این بازار موجب شده هیچ نظارتی در این بخش وجود نداشته باشد و به همین دلیل در دو سال گذشته بیشترین میزان افزایش قیمت در بازار برنج داخلی رقم خورده اما همچنان با شکل گیری سامانه های جدید و روندهای موازی قرار است بازار برنج خارجی کنترل شود!

آنچه مسلم است واردکنندگان برنج به همان میزان که با سامانه جامع تجارت تعامل داشتند فعالیت قانونی خودشان را مطابق ضوابط در بازارگاه هم دنبال خواهند کرد و بازار برنج خارجی با توجه به نظارت دقیق موجود در همه این سال ها همچنان شفاف خواهد بود اما متأسفانه روند کنترل بازار برنج داخلی همچنان نامشخص و قیمت های سر به فلک کشیده موجب استمرار وضعیت نامناسب موجود در بازار خواهد شد. باید دید پس از شکل گیری و معرفی سامانه های موازی و مشابه به واردکنندگان چاره ای هم برای کنترل بازار برنج داخلی اندیشیده خواهد شد یا همچنان تنها این برنج وارداتی است که زیر ذره بین قرار می گیرد و قیمت برنج داخلی سر به فلک خواهد کشید!

کالا از طریق سامانه جامع تجارت اجرا می شد و محل ورود، خروج و توزیع کالای وارداتی کاملاً مشخص بود اما حالا صحبت از نظارت جدی بر روند واردات و توزیع این سوال را ایجاد می کند که مگر سامانه جامع تجارت محل ثبت اطلاعات برنج های وارداتی نبوده و امکان نظارت بر نحوه ورود و توزیع برنج در این سامانه وجود نداشت؟ اعضای انجمن واردکنندگان و شرکت های واردکننده تا کنون نیز مطابق ضوابط و قوانین درخواست های خود برای ثبت سفارش و واردات را در سامانه های مربوطه همراه با مستندات کامل به ثبت رسانده و به صورت شفاف نسبت به توزیع و فروش برنج وارد شده در بازار طبق قوانین و دستورالعمل ها اقدام کردند. با این وجود چگونه اعلام می شود که ثبت اطلاعات در سامانه بازارگاه موجب خواهد شد که روند واردات زیر ذره بین دولت قرار گیرد و مگر قبل از این زیر ذره بین قرار نداشت؟

بحران در بازار برنج داخلی یا خارجی؟

متأسفانه در این روند بحران اصلی موجود در بازار برنج به فراموشی سپرده شده و کسی پاسخگو نیست که بحران فعلی در بازار برنج داخلی است یا خارجی؟

افزایش چشمگیر و بی سابقه قیمت برنج داخلی موجب التهاب در بازار برنج شده و جو روانی حاکم بر جامعه قیمت برنج خارجی را نیز افزایش می دهد هرچند افزایش قیمت ارز نیز در این فرایند و هزینه های جانبی واردات تاثیرگذار است با این وجود باید پرسید آیا روش نظارتی مشابهی برای کنترل قیمت برنج داخلی هم وجود دارد؟ سامانه جامع تجارت، بازارگاه یا هر سامانه دیگری قرار است که روند

طلای سفید

التهاب بی سابقه قیمت‌ها در بازار برنج ادامه دارد

حدود ۲۱۰ تا ۲۲۰ هزار تومان کاهش یافت، که تقریباً ۳۰ تا ۳۵ درصد پایین‌تر از قیمت برنج کهنه سال گذشته است. با این وجود ماجرای کاهش قیمت کوتاه‌مدت و مقطعی بود و حالا رصد قیمتی از سایت‌های فروش اینترنتی و بازار نشان می‌دهد که قیمت‌ها کاهشی نشده است برای مثال قیمت برنج کشت دوم مهمان نواز کیلویی ۲۹۹ هزار تومان به فروش می‌رسد و تغییری نسبت به روزهای قبل نداشته است. همچنین قیمت برنج هاشمی هم با ۲۹۵ هزار تومان قیمت‌گذاری شده است که تفاوت محسوس قیمتی نسبت به آغاز فصل برداشت نو مطابق با هر سال از خود نشان نداده است و البته همین قیمت‌ها هم به صورت ساعتی در حال تغییر و افزایش است.

کشاورز برنج نمی‌فروشد

از آنجایی که قیمت برنج از زمانی که از بنکدار خریداری می‌شود تا زمانی که به دست مصرف‌کننده می‌رسد، مراحل مختلفی را طی می‌کند و در هر مرحله، شامل حمل و نقل، انبارداری و سود عمده‌فروش و خرده‌فروش است که به قیمت نهایی اضافه می‌شود و این زنجیره طولانی توزیع باعث می‌شود که کاهش قیمت در مبدأ به طور کامل به بازار خرده‌فروشی منتقل نشود اما حالا خود کشاورزان هم دیگر تمایلی به فروش برنج با قیمت قبلی ندارند.

نرخ تورم، نرخ ارز و هزینه‌های تولید و حمل و نقل بر قیمت نهایی کالا تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین حتی اگر قیمت برنج نو در مبدأ کاهش یابد، افزایش هزینه‌های جانبی از کاهش قیمت در بازار خرده‌فروشی جلوگیری می‌کند.

وقتی برنج ایرانی از سقف ۳۵۰ هزار تومان هم عبور کرده و کشاورز می‌بیند با وجود افزایش قیمت ارز و گران شدن گوشت و مرغ و سایر هزینه‌ها همچنین افزایش چشمگیر قیمت کود و سموم و هزینه‌های

چراغ قرمز، التهاب در بازار، پرواز برنج، سفره‌های خالی، تنها برخی از تیت‌های استفاده شده رسانه‌ها در ماه‌ها و هفته‌های گذشته پیرامون وضعیت برنج است و شاید آخرین گزینه، واقعی‌تر از سایر تیت‌های مورد استفاده باشد.

چند ماهی است که از پیش‌بینی برخی کارشناسان و وزارت جهاد کشاورزی برای متعادل شدن قیمت‌ها در بازار برنج می‌گذرد، پیش‌بینی که البته با ورود محصولات کشت سال جدید به مدت دو هفته محقق شد اما با استقبال دوباره مصرف‌کنندگان تورم به بازار بازگشت و در بازار فعلی برنج همچنان در بر همان پاشنه قبل می‌چرخد. قیمت‌ها روز به روز بالاتر می‌رود و سفره‌های قشر متوسط تا ضعیف جامعه هر روز خالی‌تر از دیروز است.

در شرایطی که قیمت برنج در ماه‌های اخیر روز به روز گران‌تر شده و حتی برخوردهای تعزیراتی هم نتوانست این بازار آشفته را آرام کند ورود برنج نو به بازار ابتدا موجب شکسته شدن قیمت‌های برنج ایرانی شد اما هجوم خریدارانی که در انتظار ورود برنج و کاهش قیمت‌ها بودند باز هم موجب شد تناسب میان عرضه و تقاضا برقرار نشود و حالا بسیاری از تجار و فروشندگان می‌گویند برنجی برای ارائه به بازار ندارند!

خشکسالی و کمبود بارش در سال‌های اخیر، افزایش ۲۰ تا ۳۰ درصدی قیمت کود و سموم، افزایش نرخ ارز، گران فروشی و احتکار هرچند محدود برخی واسطه‌ها در روند صعودی کردن قیمت برنج دخیل هستند اما حالا کشاورز هم نمی‌خواهد محصول خودش را به قیمت‌های قبلی ارائه کند.

محمد فرهادی، عضو هیئت مدیره اتحادیه بنکداران مواد غذایی درباره وضعیت قیمت برنج می‌گوید: قیمت برنج ایرانی در سال گذشته به دلیل عوامل متعددی تا بالای ۳۰۰ هزار تومان برای هر کیلو افزایش یافت، اما با آغاز برداشت برنج نو در مردادماه امسال، قیمت آن در بنکداری‌ها به

افزایش عرضه و ورود محصول جدید به بازار بود، اما این کاهش لزوماً به سرعت و به طور کامل به بازار خرده‌فروشی منتقل نمی‌شود و تحت تأثیر عوامل متعددی مانند واسطه‌گری، تورم و نظارت ضعیف قرار می‌گیرد که این امر نشان می‌دهد مشکل قیمت برنج ریشه‌ای‌تر از صرفاً احتکار است و مجموعه‌ای از عوامل اقتصادی و مدیریتی در آن دخیل هستند؛ بنابراین وعده کاهش قیمت به تنهایی بدون یک برنامه جامع و بلندمدت برای کنترل تورم، حمایت از کشاورز و نظارت دقیق بر بازار، به نتیجه‌ای ملموس برای مصرف‌کننده نمی‌رسد.

ماکارونی و نان جانشین برنج می‌شود؟

باید پذیرفت بخشی از قشر آسیب‌پذیر جامعه تا کنون از برنج‌های ارزان قیمت خارجی به قیمت کیلویی ۵۰ تا ۷۰ هزار تومان استفاده می‌کردند و با افزایش چشمگیر قیمت برنج ایرانی و در پی آن افزایش قیمت برنج هندی و پاکستانی به دلیل بالا رفتن نرخ ارز و هزینه‌های واردات متأسفانه برنج خارجی هم از سفره برخی از اقشار جامعه خارج خواهد شد. آمارها نشان می‌دهد اقشار آسیب‌پذیر در این شرایط ترجیح می‌دهند از ماکارونی و نان به جای برنج در سبد روزانه خودشان استفاده کنند هرچند در هفته‌های اخیر قیمت این دو کالا هم با افزایش قیمت گندم به شکل قابل توجهی افزایش پیدا کرده و برخی از انواع نان افزایش قیمتی حدود ۳۰ تا ۵۰٪ را تجربه کرده‌اند.

شرایط موجود مسئولیت بخش‌های دولتی و خصوصی در حوزه صنایع غذایی و البته کالای اساسی را دوچندان می‌کند و بدون تردید بدون برنامه‌ریزی هدفمند، تدوین قوانین و مقررات الزام‌آور قابل اجرا و نظارت مستمر با همکاری بخش‌های متولی امر امکان کنترل بازار کالاهای اساسی از جمله ساماندهی کالای استراتژیکی مانند برنج وجود نخواهد داشت.

تولید تنها واسطه‌ها از این گرانی قیمت برنج منتفع شده‌اند رویکرد متفاوتی را در پیش می‌گیرد.

حالا این کشاورزان استان‌های شمالی کشور هستند که دیگر نمی‌خواهند محصولات خودشان را با قیمت‌های سابق به بازار ارائه کنند و ترجیح می‌دهند به بالاترین پیشنهاد خریدار پاسخ مثبت بدهند.

از یک سو نمی‌شود به کشاورز حق نداد که در همه این سال‌ها کمترین سود را از روند تغییر و افزایش قیمت‌ها برده و با توجه به نرخ تورم چاره‌ای به جز تلاش برای افزایش درآمد خودش ندارد و از سوی دیگر افزایش قیمت از مبدا ابتدا موجب وضعیت آشفته فعلی بازار می‌شود و در ادامه در صورت تثبیت همین قیمت‌ها موجب خواهد شد که برنج هم از سفره خانواده ایرانی کم‌کم پر بکشد.

برنج خارجی جایگزین برنج ایرانی

در طولانی مدت بدون تردید بخش قابل توجهی از مردم توان خرید برنج مرغوب ایرانی به قیمت هر کیلو ۳۰۰ هزار تومان و بیشتر را نخواهند داشت و بدون تردید اولین انتخاب روی آوردن به برنج خارجی مرغوب با قیمتی حدود یک سوم برنج ایرانی است البته به این شرط که به میزان کسری مورد نیاز، برنج خارجی تامین شده و در بازار توزیع شود.

بدون تردید ضعف در نظارت بر زنجیره توزیع نیز باعث شده تا برخی از واسطه‌ها بتوانند به دلخواه خود سود بیشتری را به قیمت نهایی برنج اضافه کنند و قیمت‌ها را بالاتر از حد منطقی نگه دارند؛ این درحالی است که نوری قزله وزیر جهاد کشاورزی از کشف و توزیع برنج‌های احتکاری با نرخ مصوب خبر داده و وعده کاهش قیمت را داده بود که در مقطع کوتاهی محقق شد اما پس از آن قیمت‌ها دوباره در مسیر صعودی قرار گرفت.

گرچه کاهش قیمت در بندکداری‌ها از واسطه مردامه نشان‌دهنده

تأثیر درگیری‌ها و جنگ هند و پاکستان در بازار جهانی

نبرد در سرزمین برنج

هند در بازارهای جهانی شد اما از سرگیری صادرات طبیعتاً افزایش قیمت برنج در بازار داخلی را به همراه داشت. بر اساس گزارش‌ها خانواده‌های هندی در ماه‌های گذشته به دنبال خرید انواع ارزان‌تر برنج هستند و نگرانی‌هایی در خصوص تأمین نیاز بازار مصرف داخلی برنج در این کشور وجود دارد. از منظر شرایط آب و هوایی بارش‌های موسمی در هند در سال ۲۰۲۵ زودتر از موعد و با شدت بالاتر پیش‌بینی شده که این امر می‌تواند به افزایش تولید محصولات کشاورزی، به‌ویژه برنج، کمک کند و نگرانی‌ها در مورد تأمین مواد غذایی را کاهش دهد.

در ایالت پنجاب، تولید برنج باسماتی از ۲.۶ میلیون تن در سال ۲۰۲۳-۲۴ به ۳.۲ میلیون تن در سال ۲۰۲۴-۲۵ افزایش یافته است. این افزایش تولید به‌دلیل ممنوعیت استفاده از برخی واریته‌های هیبریدی و تمرکز بر کشت باسماتی است که مصرف آب کمتری دارد و در بازارهای بین‌المللی ارزش بالاتری دارد و می‌تواند در تعدیل شرایط بازار برنج تأثیرگذار باشد.

در نهایت پیرامون آخرین وضعیت برنج در بازار هند می‌توان گفت با

همزمان با التهاب چشمگیر بازار برنج داخلی و خارجی در ایران از ابتدای سال ۱۴۰۴، ارزیابی آخرین وضعیت جهانی برنج نشان می‌دهد که سال ۲۰۲۵ میلادی هم خصوصاً با توجه به تحولات سیاسی و منطقه‌ای در دو کشور هند و پاکستان سالی پرالتهاب در حوزه بازار جهانی برنج بوده است.

افت و خیز قیمت برنج در این سال تحت تأثیر عوامل مختلفی قرار دارد که شامل سیاست‌های صادراتی، شرایط اقلیمی، رقابت بین‌المللی و تنش‌های ژئوپلیتیکی می‌شود که البته جنگ کوتاه دو کشور هند و پاکستان، تولیدکنندگان اصلی برنج در جهان نیز در این معادلات تأثیرگذار بوده است.

بازگشت هند به بازار جهانی با قیمت‌های رقابتی

هند که پیش‌تر به‌دلیل نگرانی‌های امنیت غذایی و افزایش قیمت‌ها، محدودیت‌هایی برای صادرات برنج اعمال کرده بود، از سپتامبر ۲۰۲۴ این محدودیت‌ها را لغو کرد و قیمت کف را برای برنج باسماتی حذف نمود، این اقدام باعث کاهش قیمت‌ها و افزایش رقابت‌پذیری صادرات

صادرات پاکستان کاهش یافته و صادرکنندگان پاکستانی با فشار قیمت و کاهش سهم بازار مواجه می‌شوند.

تاثیر ناامنی و التهاب در بازار جهانی برنج

جنگ و تنش‌های دو کشور هند و پاکستان همچنین تأثیرات دیگری نیز در بازار برنج دارد. به طور مثال افزایش تنش‌ها به‌ویژه در مناطق مرزی، انتقال کالا و مواد اولیه را دشوار می‌کند و باعث افزایش هزینه‌های لجستیکی و تأخیر در صادرات می‌شود. این موضوع می‌تواند به نوسانات قیمتی و کاهش اعتماد مشتریان خارجی منجر شود. هر دو کشور در زمان تنش‌ها به دلیل نگرانی از کمبود مواد غذایی، تمایل دارند ذخایر برنج خود را افزایش دهند که باعث افزایش تقاضای داخلی و در نتیجه افزایش قیمت‌ها در بازار داخلی می‌شود. تجربه نشان داده که جنگ بین هند و پاکستان معمولاً باعث افزایش قیمت برنج باسماتی در بازار جهانی و ایجاد نوسانات قیمتی می‌شود. هند به دلیل توان تولید بالاتر و سیاست‌های صادراتی خود در موقعیت بهتری قرار دارد و از این نوسانات بهره می‌برد، اما پاکستان در شرایط رقابتی سخت‌تری قرار می‌گیرد و ممکن است سهم بازار خود را از دست بدهد.

در نهایت اما مطابق روال همه جنگ‌ها فشار و تأثیرات روانی ناشی از درگیری نظامی بین دو تولیدکننده شاخص برنج جهان همواره تأثیر قابل توجهی بر بازار این کالای حیاتی داشته است.

پاکستانی‌ها با ترسیم چشم‌انداز تامین ۱۰ میلیارد دلار درآمد از صادرات برنج تا سال ۲۰۳۰ هدفگذاری روشن و مشخصی در این حوزه دارند با این وجود تحقق این هدف تنها در سایه تامین زیرساخت‌ها و بسترهای مناسب همچنین حفظ امنیت، ثبات و آرامش در منطقه امکان پذیر است.

تکرار جنگ و درگیری‌های دوجانبه بین هند و پاکستان بدون تردید علاوه بر کاهش میزان صادرات و ایجاد نگرانی در بازار جهانی برنج به دلیل تغییر شرایط اجتماعی و امنیتی موجب کاهش میزان تولید سالانه در این دو کشور نیز خواهد شد و در صورتی که چنین درگیری‌هایی تشدید شده با طول مدت آن افزایش یابد ناامنی بازار برنج، افزایش قیمت و بی ثباتی بازار جهانی را در پی خواهد داشت.

بازگشایی صادرات و حذف قیمت کف، هندی‌ها در حال بازپس‌گیری سهم بازارهای جهانی خود هستند. تولید برنج باسماتی در حال افزایش است و شرایط اقلیمی نیز به نفع کشاورزان هندی است با این وجود جنگ و تنش‌های منطقه‌ای همواره یکی از تهدیدهای جدی علیه آرامش بازار بوده است.

رقابت فزاینده و چالش‌های اقتصادی در پاکستان

با بازگشایی صادرات هند، پاکستان نیز با رقابت شدیدتری در بازارهای جهانی مواجه شده است. قیمت برنج پاکستانی به‌ویژه در بازارهای آفریقا و جنوب‌شرق آسیا با کاهش مواجه شد اما رفته رفته شرایط بازار تثبیت پیدا کرده است.

در حالی که پاکستان در سال مالی ۲۴-۲۰۲۳ صادرات برنج به ارزش ۳.۹ میلیارد دلار داشته است، در سال ۲۵-۲۰۲۴ با کاهش قیمت‌ها و فشار بر حاشیه سود صادرکنندگان مواجه شده است که این امر ناشی از رقابت با هند و افزایش هزینه‌های تولید است با این وجود پاکستانی‌ها همچنان چشم‌انداز و اهداف بلندپروازانه‌ای را برای تسلط بر بازار جهانی برنج دنبال می‌کنند.

پروژه‌های آبیاری و تنش‌های ژئوپلیتیکی

پاکستان در تلاش است تا با پروژه‌هایی مانند کانال چولستان، منابع آبی جدیدی برای کشاورزی ایجاد کند. با این حال، این پروژه با مخالفت‌هایی از سوی ایالت سند و نگرانی‌هایی در مورد تأثیرات زیست‌محیطی مواجه است.

با کاهش قیمت‌ها و افزایش رقابت، صادرکنندگان پاکستانی با چالش‌هایی مواجه شده‌اند. پروژه‌های آبیاری در حال اجرا هستند، اما با مخالفت‌هایی نیز روبه‌رو هستند که تا کنون مانع از تحقق این پروژه‌ها نشده است.

در مجموع، هند با سیاست‌های حمایتی و شرایط اقلیمی مناسب، در موقعیت بهتری برای افزایش صادرات و تسلط بر بازارهای جهانی قرار دارد. در مقابل، پاکستان نیازمند استراتژی‌های جدیدی برای مقابله با رقابت و چالش‌های داخلی است.

نباید فراموش کرد که جنگ یا تنش‌های نظامی و سیاسی بین هند و پاکستان تأثیر قابل توجهی روی بازار برنج این دو کشور دارد.

همزمان با آغاز جنگ بین دو کشور و در طول دوران تنش‌ها، هند به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده برنج باسماتی، صادرات را محدود یا کنترل می‌کند تا امنیت غذایی داخلی را حفظ کند. این محدودیت‌ها معمولاً باعث کاهش عرضه در بازار جهانی می‌شود و قیمت برنج باسماتی بالا می‌رود.

همین موضوع در سال‌های اخیر هم دیده شده؛ مثلاً در دوره‌های تنش بین دو کشور، قیمت برنج باسماتی هند افزایش یافت و باعث سوددهی بیشتر برای کشاورزان و صادرکنندگان هندی و البته التهاب در بازار جهانی برنج شد.

در آنسوی مرز و در بازار پاکستان هم تنش‌ها باعث افزایش نگرانی‌ها و عدم اطمینان در حوزه تجارت بین‌المللی می‌شود و بازارهای هدف پاکستان به سمت خرید برنج از هند که از نظر کیفیت و قیمت رقابتی‌تر شده، متمایل می‌شوند. در نتیجه،

نگهداری برنج پخته در دمای اتاق ممنوع

غذایی پخته شود و در صورتی که باز هم برنج اضافی از یک وعده غذایی باقیمانده با رعایت اصول بهداشتی و با توجه به خطرات احتمالی مصرف شود.

بر اساس تحقیقات صورت گرفته و مقالات منتشر شده در این خصوص برنج باقیمانده از هر وعده غذایی، اگر به درستی نگهداری شود، می‌تواند در وعده‌های غذایی بعدی یک منبع ارزشمند و مفید باشد اما در صورت بی‌توجهی به اصول بهداشتی و رعایت برخی نکات خطرات ناشی از مصرف برنج مانده بسیار جدی و برای سلامتی مضر است.

برنج مانده چه خطراتی دارد؟

برنج مانده برای تهیه برنج سرخ‌شده بسیار مناسب است، اما ممکن است اطلاعاتی نگران‌کننده درباره سندرم برنج سرخ‌شده شما را به فکر فرو برده باشد. آیا مصرف برنج باقی‌مانده از وعده قبلی واقعاً بی‌خطر است؟ پاسخ ساده این است که بله، خوردن برنج باقی‌مانده بی‌خطر است، مشروط بر رعایت نکات ایمنی. به گفته جنلین هاجینگر، متخصص ایمنی مواد غذایی، «اگر برنج به درستی نگهداری و استفاده شود، مصرف

برنج و نان در فرهنگ اصیل ایرانی و باورهای اسلامی به عنوان غذاهایی متبرک و حتی مقدس شناخته می‌شوند که باید به درستی از آن استفاده شود.

با توجه به اینکه برای تولید برنج یا نانی که با زحمت فراوان گندم آن به عمل آمده پرهیز از اسراف این مواد غذایی یکی از فرهنگ‌ها و باورهای ارزشمند در خانواده‌های ایرانی به شمار می‌رود با این وجود برای جلوگیری از اسراف و دورریز این مواد غذایی ارزشمند باید به اصول بهداشتی و علمی توجه کرد.

برای جلوگیری از دور ریختن برنج ابتدا لازم است که در هر وعده به میزان مورد نیاز برنج پخته شده و به صورت تازه در همان وعده مصرف شود اما اگر به هر دلیل مطابق رسوم مهمانی‌ها مقدار زیادی برنج در هر وعده باقی ماند برای جلوگیری از اسراف چگونه می‌توان از برنج پخته شده محافظت کرد؟

آنچه مسلم است مصرف برنج باقی‌مانده از وعده‌های قبلی می‌تواند خطرات قابل توجهی برای سلامتی داشته باشد و بر همین اساس پژوهشگران توصیه می‌کنند اولاً برنج به میزان مصرف در هر وعده

با رعایت این اصول، می‌توانید از بروز مشکلات بهداشتی ناشی از نگهداری نادرست برنج باقی‌مانده جلوگیری کنید و از آن به عنوان یک غذای سالم و خوشمزه در وعده‌های بعدی بهره‌برداری نمایید.

ماندگاری برنج باقی‌مانده

حتی با نگهداری صحیح، برنج باقی‌مانده مانند هر غذای فاسد شدنی دیگر خراب می‌شود. جنلین هاجینگز توصیه می‌کند که باقیمانده برنج را حداکثر به مدت ۷ روز پس از قرارگیری در یخچال مصرف کنید. بعد از این مدت، کیفیت و ایمنی برنج ممکن است به خطر بیفتد، بنابراین برای حفظ سلامت خود، برنج مانده را پیش از این مدت دور بیندازید. با رعایت این نکات ساده می‌توانید از مصرف برنج باقی‌مانده به طور ایمن لذت ببرید و از مشکلات بهداشتی جلوگیری کنید.

بر این اساس برای نگهداری ایمن برنج باقی‌مانده، باید دمای نگهداری و مدت زمان قرارگیری آن در دمای اتاق را به دقت کنترل کنید. برنج پخته‌شده باید در یخچال با دمای زیر ۵ درجه سانتی‌گراد نگهداری شود و حداکثر به مدت ۷ روز قابل استفاده است. با رعایت این اصول، می‌توانید از بروز بیماری‌های غذایی و مشکلات بهداشتی جلوگیری کنید و از برنج مانده به‌طور ایمن بهره‌برداری کنید.

آن کاملاً بی‌خطر است.» با رعایت اصول نگهداری صحیح، می‌توانید از برنج مانده به‌عنوان یک گزینه سریع و خوشمزه بهره‌مند شوید.

بر خلاف برنج نپخته، برنج پخته نیاز به کنترل دقیق زمان و دما دارد. برنج پخته‌شده که در دمای اتاق نگهداری شود، مستعد رشد باکتری‌های مضر مانند باسیلوس سرئوس است که می‌تواند منجر به بروز بیماری‌های غذایی شود. به گفته جنلین هاجینگز، متخصص ایمنی مواد غذایی، برای جلوگیری از خطرات احتمالی، باید برنج باقی‌مانده را در اسرع وقت به یخچال منتقل کرد تا از رشد پاتوژن‌ها جلوگیری شود.

هاچینگز توصیه می‌کند که مدت زمان قرارگیری برنج در دمای اتاق را کنترل کنید. این متخصص بیان می‌کند که باکتری‌های بیماری‌زا می‌توانند در مدت چهار ساعت به سطوح خطرناک برسند. بنابراین، برای حفظ سلامت، بهتر است برنج باقی‌مانده را فوراً پس از صرف غذا در یخچال قرار دهید و از نگهداری طولانی‌مدت آن در دمای اتاق خودداری کنید.

چه مدت می‌توانید برنج را در دمای اتاق نگه دارید؟

بسیاری از افراد عادت دارند که پس از صرف غذا، باقیمانده‌ها را برای مدت طولانی در دمای اتاق رها کنند. محققان هشدار می‌دهند که این عادت می‌تواند به افزایش خطر بیماری‌های ناشی از غذا منجر شود. به گفته جنلین هاجینگز، مواد بیماری‌زا می‌توانند در مدت چهار ساعت به سطوح خطرناک در غذاهایی که در دمای اتاق قرار دارند، برسند. بنابراین، برای ایمنی بیشتر، برنج باقی‌مانده را سریعاً در یخچال قرار دهید. هاجینگز تأکید می‌کند که حتی با گرم کردن مجدد برنج، تعداد پاتوژن‌ها به سطح خطرناک کاهش نمی‌یابد. بنابراین، نگهداری صحیح

و به موقع برنج باقی‌مانده در یخچال از اهمیت ویژه‌ای برخوردار

است تا از ابتلا به بیماری‌های غذایی جلوگیری شود.

متأسفانه در بسیاری از موارد خصوصاً در وعده غذایی

شام برنج باقیمانده ممکن است تا صبح بیرون از

فضای یخچال و در دمای محیط نگهداری شود

که این اتفاق قطعاً موجب می‌شود مواد سمی

در برنج تولید شده و باعث مسمومیت یا برخی

بیماری‌های گوارشی شود.

دمای مناسب برای نگهداری برنج باقی‌مانده

یکی از روش‌های مفید برای ایمن نگه داشتن برنج باقی‌مانده، کنترل دما است.

جنلین هاجینگز توضیح می‌دهد که دمای

خطرناک برای رشد پاتوژن‌ها بین ۵ تا ۴۵

درجه سانتی‌گراد است. برای جلوگیری از

این "منطقه خطر دما"، بهتر است برنج

باقی‌مانده را در یخچال با دمای زیر ۵ درجه

سانتی‌گراد یا در دستگاه‌های گرم نگه‌دارنده

با دمای بالاتر از ۴۱ درجه سانتی‌گراد

نگهداری کنید که مانع از گسترش باکتری‌ها

در برنج می‌شود.

گرانی برنج و جایگزینی نان یا ماکارونی

سفره‌ها کوچک‌تر می‌شود؟

جوش شیرین می‌شود همچنین تماس مستقیم نان با شعله تنور هم باعث ایجاد مواد سرطان زا داخل نان می‌شود. از سویی در نان گلوتن هم وجود دارد که در برنج نیست.

دلیل اینکه برنج چاق‌کننده عنوان می‌شود این است که فرهنگ آشپزی ما ایرانی‌ها به گونه ایست که برنج را حتما باید همراه با روغن و کره میل کرد. افزودن کره و روغن به برنج مقدار زیادی به کالری آن می‌افزاید و باعث خاصیت چاق کنندگی آن می‌شود.

در صورتی که اگر برنج بدون چربی و به صورت کته میل شود نه تنها چاق‌کننده نیست بلکه تامین‌کننده ویتامین‌ها و مواد معدنی موردنیاز برای سلامت پوست و موهاست.

طبق جدول کالری مواد غذایی سازمان کشاورزی آمریکا ۱۰۰ گرم برنج حدود ۱۳۰ کیلو کالری دارد در حالی که کالری ۱۰۰ گرم نان سفید بیش از ۲۶۵ کیلوکالری است و از سوی دیگر به دلیل اینکه برنج سیرکننده‌تر است مقدار کمتری از آن در مقایسه با نان مصرف می‌شود در حالی که در صورت حذف برنج از سفره خانواده ایرانی مقدار نان بیشتری برای جایگزینی و اصطلاحا سیر شدن اعضای خانواده باید مصرف شود.

طبق بررسی‌ها اگر شما برنج را از وعده غذایی حذف کنید، برای سیر شدن مجبورید که دو برابر بیشتر از آن نان مصرف کنید. در صورتی که با خوردن چند قاشق برنج می‌توانید نشاسته و کالری مورد نیاز بدن را تامین کنید. یا اینکه وقتی نان کم می‌خورید، غذای اصلی را بیشتر می‌خورید تا بتوانید خود را بیشتر سیر نگه دارید.

بر این اساس مطابق عادت و روال عموم خانواده‌های ایرانی مصرف متعادل برنج، نان و ماکارونی در جای خودش ضامن شکل‌گیری یک رژیم غذایی سالم و مفید است اما اگر استمرار شرایط اقتصادی موجود باعث حذف برنج از سفره دهک‌های پایین جامعه شود به معنای واقعی بحرانی جدی برای تامین مواد غذایی و انرژی مورد نیاز خانواده‌های آسیب پذیر پدید خواهد آمد.

افزایش چشمگیر قیمت برنج در بازارها طبق آمارهای رسمی موجب جایگزینی نان و ماکارونی در سبد خانوار ایرانی می‌شود و برخی از خانواده‌ها مجبور به کاهش جدی مصرف برنج یا حذف آن از زنجیره غذایی خواهند شد اما کنار گذاشتن مصرف برنج چه تاثیری در سلامت خانواده‌ها دارد؟

برنج از منظر فرهنگی و عادات غذایی یکی از غذاهای سنتی و همیشه حاضر در سفره‌های ایرانی است و بسیاری از غذاهای ایرانی تنها با برنج سرو می‌شود. همچنین اعضای خانواده می‌توانند در طول ایام هفته غذاهای متنوعی را با برنج مصرف کنند و به طور معمول هر خانواده حداقل در شبانه روز یک وعده غذایی (عموما ناهار) را با برنج مصرف می‌کند اما مصرف هر روزه ماکارونی برای خانواده‌ها امکان پذیر نیست مگر آنکه به دلیل عدم تمکن مالی چاره‌ای به جز این نباشد!

این در حالی است که با افزایش قیمت گندم قیمت ماکارونی و نان هم به شکل قابل توجهی در ماه‌های اخیر افزایش پیدا کرده است. بررسی‌های نشان می‌دهد خانواده‌هایی که به دلیل محدودیت‌های مالی مجبور به حذف برنج و جایگزینی ماکارونی و نان هستند با کاهش مصرف فیبر و مواد مغذی مورد نیاز بدن عموماً از سوء تغذیه رنج می‌برند.

برنج در مقایسه با نان و ماکارونی به مراتب سیر کننده‌تر و مصرف آن خصوصاً در سن رشد کودکان الزامی است اما شرایط اقتصادی جدید موجب کاهش خرید و مصرف برنج در سفره خانوار ایرانی شده است.

برنج یا نان؟

خیلی‌ها بر این باور هستند که برنج نسبت به نان چاق‌کننده و پر کالری است اما واقعیت این نیست. هم نان و هم برنج جزء مواد نشاسته‌ای هستند، اما برنج یک محصول خاص است، بدون چربی و بدون کلسترول و بدون نمک. ولی نان شامل چربی، نمک زیاد و

انجمن واردکنندگان برنج ایران

برنج نامر

نشریه
انجمن
واردکنندگان
برنج ایران

تابستان ۱۴۰۴ شماره ۰۶